

146.566

SEBŐK ZSIGMOND

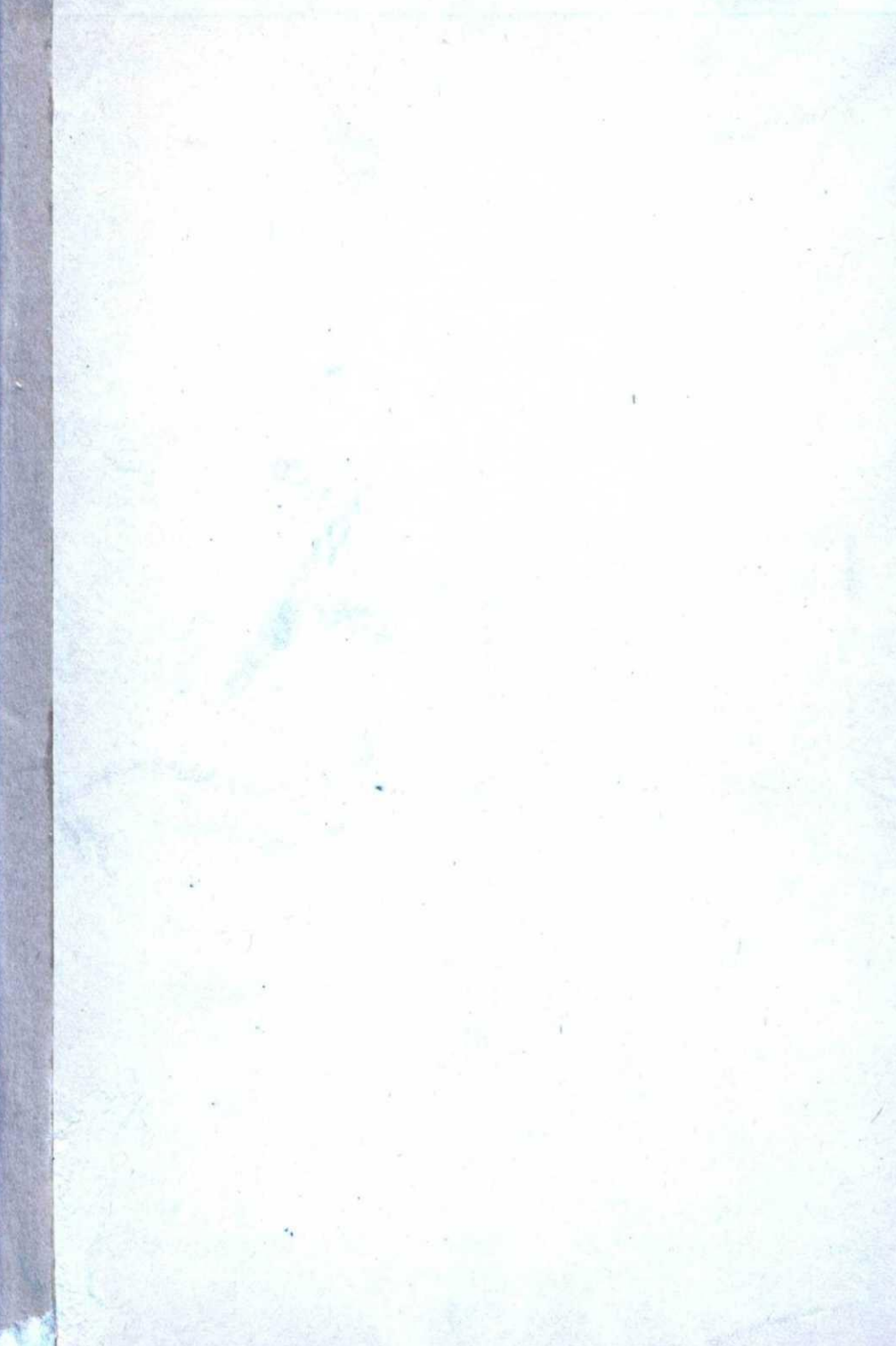
DÖRMÖGŐ DÖMÖTŐR

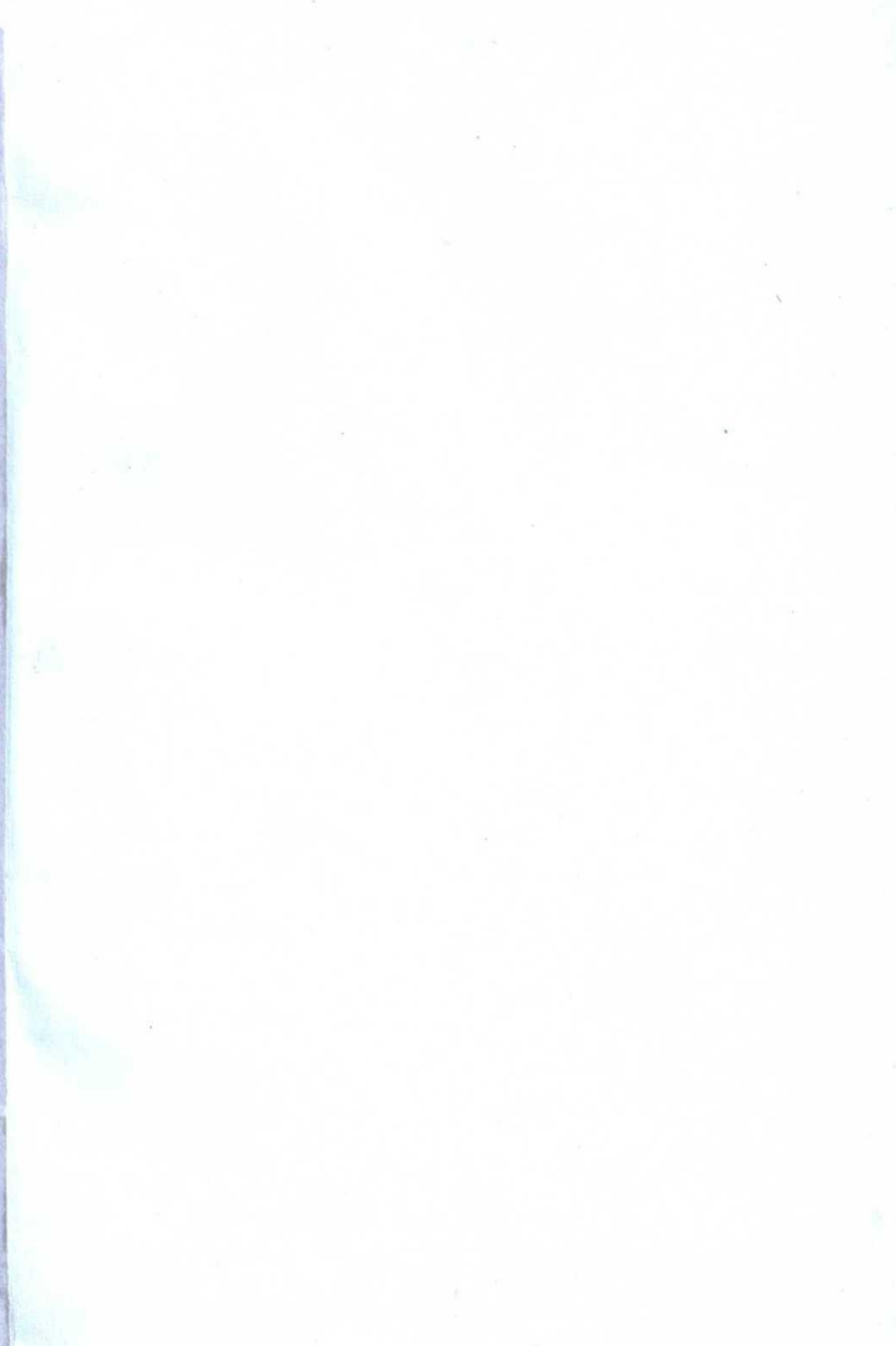
zerencséje

FRANKLIN TÁRSULAT

SEBŐK ZSIGMOND

Dörmögő Dömötör
szerencséje

FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA

146566

7889. FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

Dörmögő Dömötör tekintetes úrnak rossz tele volt az idén. Az árvíz elöntötte a barlangját és elvitte minden bútorát, kocsiját, lovát, tehenét, ökrét, még a méhkasait is magával ragadta a hegyekről hömpölygő áradat. Dömötör úr és Zsuzsó asszony pusztá életét, meg a kis Dömcit is csak bajjal tudta megmenteni. Mikor visszatértek barlangjukba, melynél az árvíz előtt előkelőbb nem volt egész Máramarosban, üres volt a szoba, üres az éléskamra, üres az istálló, ól, baromfiketrec, méhes, a gyümölcsös-kertnek is csak nyoma maradt, a gyönyörű almafákat, málna- és eperbokrokat tövestől kiforgatta az árvíz s elvitte valamerre. Hogy a szerencsétlenség teljes legyen, leégett az erdő is.

A sok csapásban az volt a szerencse, hogy a mackó uraknak télen nem kell elemózsia. Ők a telet alvással töltik s ilyenkor a mackó-iskola ajtajára is kiakasztják ezt a hirdetést:

**A nemzeti alvás ideje alatt
szünetel a tanítás. Jó éjszakát!**

Dörmögőék is szereztek három zsupp szalmát, szétterítették a barlangjuk pusztá földjén és leheveredvén, elszunnyadtak. Persze nyugtalanul aludtak. Zsuzsó asszony folyton hánykolódott és egyre morgott, hogy fáj a dereka meg a lapockája, ő nincs hozzászokva ilyen kemény fekvőhelyhez, a kis Dömci rugdalózott, hol a papáját, hol a mamáját döfte oldalba, a tekintetes úr pedig ha fölébredt, a Sári szobalányt szidta, hogy rosszul vetette meg a derekáját, — pedig hol volt már akkor Sári! A cselédséget szélnek bocsátották, nem volt miből fizetni a bérét. Alig várta Dömötör úr a gyertyaszentelő ünnepét, amikor is, tudva levően, a mackók kidörzsölik az álmat a szemükből és kisöprik a torukát, hogy friss hanggal kezdhessék meg kedvenc foglalkozásukat, a dörmögést.

— Kedves párom, — mondotta Dömötör úr gyertyaszentelő után Zsuzsónak — én nem nézhetem tovább ezt a pénztelenséget, van két erős karom, elmegyek szolgálni. A keresetemet hazaküldöm nektek.

Zsuzsó összezsápta a mancsát és sírva fakadt.

— Oh, Dömő-Dömő-tör! — zokogta. — Hova gondolsz? Egy tekintetes úr hogyan lehessen cseléd, Dömő-Dömő-tör? Bele is ugrom én akkor a ku-ku-ku-kútba!

— Akkor is csak tekintetes cseléd úr leszek én — mondotta Dörmögő úr kevélyen.

— Menjünk inkább apóhoz, eléldegélünk az ő úri portáján.

A ténsúr azonban a fejét rázta.

— Egy Dörmögő Dömötör nem él senkinek a nyakán. Olyan nincs a siffonérban. Sohasem tartanám többé magamat a legkitűnőbb mackónak, ha nem a saját mackó-emberségemből élnék meg.

A tekintetes úr elcammogott a jegyző úrhoz.

— Mi tetszik, tekintetes úr? — kérdezte a jegyző.

— Cselédkönyvet kérek.

— Csak nem áll cselédnek nemes, nemzetes és vitézlő Dörmögő úr?

— De bizony szolgálatba állok. A házam elúszott, az erdőm leégett, a tekintetes uraságnak fuccs, hát kenyérkereset után kell látni, ne mondja senki, hogy Dörmögő Dömötör ingyenélő.

— Hát jól van, meglesz a cselédkönyv. Ideírjuk az első lapra a nevét: Dörmögő Dömötör; illetőségi helye: Máramaros megye, huszti járás, égett erdő, medvebarlang; anyanyelve: hol a dörmögi, hol a bömböli nyelv. Most következik a fotografiája.

— Arckép is kell a cselédkönyvbe?

— Hogyne. Csakhogy írjuk az arcképet. Tehát:

— Személyleírás:

Feje: hordó.

Orra: krumpli.

Szája: kapu.

Szeme: futball-labda.

Haja: vikszoló kefe.

Foga: lapát.

Egyéb ismertető jelei: csoszog, cammog, dörmög, harap, körmöl, szereti a mézet, de nem veti meg a pecsenyét sem és bosszankodik, ha nincs ott, ahol túrósrétest lehet enni.

— Ez lenne az én arcképem? — kérdezte kételkedve a ténsúr.

— Dörmögésig hű arckép. Legyen nyugodt a tekintetes úr, mindenki szívesen szolgálatába fogadja, aki szereti, hogy tízszer csöngessen, amíg a cseléd egyszer betopog és aki örvend annak, hogy a cselédje háromszor annyit alszik, mint a gazda.

Így hát a ténsúr megkapta a cselédkönyvet s hazabotorkázván, mindjárt nekikészült az útnak. Elbúcsúzott a sírva bömbölő Zsuzsótól és a bömbölve síró kis Dömcitől, aztán kikiáltott:

— Pista, fogj be a hintóba!

Ámde mindjárt a buksijára csapott és szomorúan szólt:

— Ejnye ni, elfelejtettem, hogy fuccs a ló, hintó, Pista kocsis! Nehéz beleszokni a szegénységbe. No, de hála Istennek, ezt a két lovamat (és a két hátsó lábára csapott) nem vitte el az árvíz.

Nyakába kerítette a tarisznyát, melyet a jó Zsuzsó megtöltött po-

gácsával. A szegény volt tekintetes asszony eladta a legszebb fejrevaló kendőjét, ennek az árán sütötte a pogácsát.

Zsuzsó és a bocs elkísérte a ténsurat az erdő széléig és amíg a távolság el nem fődte a távozó szép, pocakos alakját, búcsút integettek neki.

Budapestre tartott Dörmögő Dömötör úr, persze, nem elsőosztályú vasúti kocsiban, mint máskor, hanem harmadik osztályon. Másra nem telt, ennek az árát is csak nagynehezen kotorta össze. A budapesti keleti pályaudvaron ezúttal nem kellett a hordároknak görnyedniök Dörmögő tekintetes úr ládáinak súlya alatt, mert nem volt ládája; a bérkocsisok, autotaxi-soffőrök is hasztalan kínálgatták a járóműveiket, a ténsúr egyikbe sem ült; a fényes budapesti fogadók hasztalan integettek feléje, a híres utas nem szállt egyikbe sem. Még csak villamosra sem ült, gyalog indult a városba és betottyant a helyszerzőhöz, akit Budapesten «cupringernek» hívnak.

— Szerencsés jónapot kívánok — mondotta a tekintetes úr.

— Adj' Isten, mivel szolgálhatok?

— Hellyel.

— Van-e könyve?

— Van ám! De még milyen! Soh'se látott ilyen könyvet az úr.

Itt van, la.

Átadta a cselédkönyvet, melyet a cselédszerző álmélkodva, szemeit hol kimerítve, hol összehúzáva olvasott el.

— No, magának, barátom, igen nagy házban kell helyet szerezni — mondotta végre.

— Úgy-e? Úgy-e, olyan kitűnő a könyvem?

— Nem azért, hanem mert kicsi házban nem férne el. Jól van, hát csak üljön le oda a padra és várjon. Talán akad olyan budapesti úr, aki szereti, hogy a szolgájának nagyobb a foga, mint az urának a cipője.

A ténsúr leült a padra, ahol már csücsült néhány helykereső bajtársa.

Nemsokára belépett egy úr a helyszerző üzletébe.

— Inast keresek. Van-e?

— Van bizony — felelt a cupringer. — Itt ül a padon mindjárt egy gyönyörűséges szál virág.

— Az én vagyok — szólt fölemelkedve a tekintetes úr és rálépett az úr lábára.

— Jaj! — szisszent föl a megtiport láb tulajdonosa. — Ugyan-csak nehéz virágszál vagy. Mi a neved?

— Dörmögő Dömötör a becsületes nevem.

— Dörmögő Dömötör? Nagyon ismerősnek tetszik a neved. Hát belépsz hozzám inasnak?

— Szívesen — felelt a ténsúr és ráhágott leendő gazdája másik lábára is.

— Uhh! — nyögött egyet az, azután így szólt:

— Örvendek, Dörmögő, hogy belépsz házamba, csak annak nem örvendek, hogy minduntalan rálépsz a lábamra. Te talán összetévesztet a lábamat a dunaparti korzóval?

A ténsúr tehát nemsokára bevonult Gábory Tamás budapesti ügyvéd úri lakásába. Ott mindjárt libériába bujtatták — azaz, dehogy mindjárt, előbb végigjártak tizenöt ruhásboltot, amíg alkalmas ruhát találtak számára. Az ügyvéd beállította az előszobába s így szólt hozzá:

— Hallod-e, Dömötör? A te dolgod az lesz, hogy itt fogadod az előszobában azokat, akik engem fölkeresnek. Most éppen egy gróf jön. Hát előzékeny légy ám.

— Borzasztó előzékeny leszek — ígérte a ténsúr.

— Aztán ne morogj egyre. Mirevaló ez a folytonos morgás?

— De kérem, hiszen a morgás hozzátartozik az előzékenységhez.

— Dehogyan tartozik. Csak a medve morog folytonosan. Tudod?

— Most már tudom.

— Hát barátságos légy. Nagyon barátságos. Ne morogj, ne lépj a lábára és ha lehetséges, a fogadat se mutogasd neki. Ez mind medveszokás. Tudod?

— Most már tudom. Borzasztó barátságos leszek.

Az ügyvéd bement az irodájába, az ujdonsült inas pedig várta a grófot, aki csakhamar be is csöngetett. Dömtör ajtót nyitott és a belépő grófnak barátságos vigyorgással a mancsát nyújtotta.

— Isten hozta a gróf urat!

A méltóságos megjelenésű úr visszahökkent és hátratette a kezét.

— Miféle bizalmaskodás ez? Kicsoda maga? — kérdezte haragosan.

— Én az új inas vagyok — felelte a ténsúr. — Talán nem voltam elég barátságos?

— De nagyon is az volt. Ki mondta, hogy barátságos legyen?

— A gazdám parancsolta, hogy előzékeny és barátságos legyek.

— Nagy buksi maga, barátom — mondotta nevetve a gróf. — Tudja meg, hogy az inasnak nem való kezét nyújtani az uraknak. No, itt a kalapom!

A ténsúr átvette a feléje nyújtott kalapot és a fejére tette.

— Köszönöm, gróf úr — szólt a legnyájasabb vigyorgással.

— Megbolondult maga? Miért tette a kalapomat a fejére?

— Hát hiszen nekem ajándékozta a gróf úr.

— Volt eszemben! Azért adtam oda, hogy akassza a fogasra.

— Hja, úgy! — morogta a ténsúr, fölakasztva a kalapot. — Kár! Olyan finom kalap. És úgy illett nekem.

A gróf nevetve kopogtatott be az ügyvédhez s alighanem elmondotta az esetet, mert a tekintetes úr folytonos nevetést hallott ki az előszobába, meg ezeket a szavakat:

«Micsoda medve! Óriási medve!»

— Persze, hogy medve! — zúgolódott a ténsúr. — De ti meg kiállhatatlanok vagytok. Unna! Se dörmögni, se lábra lépni, se kezét nyújtani, — hát hogyan legyek barátságos? Kiállhatatlanok! Unna! Most megmondtam nekik!

Délre azonban megbékült a helyzettel a ténsúr, mert megérkezett

az iskolából az ügyvéd kis fia, Ferike, aki amint meglátta az új inast, csaknem eljárta a kékvók-táncot örömeiben.

— Isten hozta, Dörmögő úr! Ej, de nagyszerű, hogy hozzánk jött. Hű, de fognak ezért engem irigyelni a gyerekek! Mit csinál a kis Dömci?

— Köszönöm, Ferikém, a szíves érdeklődésedet, haszontalankodik az aranyos.

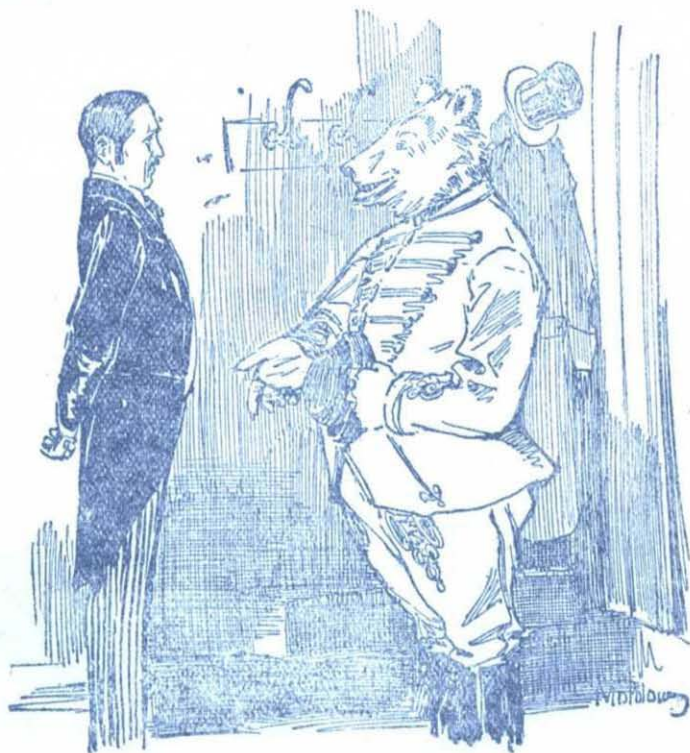
Ebben a percben csöngetés hallatszott. A nagyságos asszony kiáltott a szomszéd szobából:

— Dömötör, itt az ebéd ideje!

— Hála Istennek, úgys éhes vagyok — válaszolt csámcsogva az inas.

— Ohó, de nem te fogsz most enni, Dömötör, hanem te fogod felszolgálni az ételt. Eredj a konyhába.

Dörmögő úr kicammogott a konyhába és egyre morgott:

— Nem én eszem? Kiállhatatlanok! Unna! Én szolgáljak föl nektek? Irgum, burgum. Unna!

Nemsokára becammogott a levessel, letette az asztal szélire és ő is leült az asztal mellé egy üres székre.

— Mit csinálsz, Dömötör? — kiáltott rája az ügyvéd. — Miért ültél le?

— Miért? Micsoda kérdés ez? Hát mert éhes vagyok. Unna.

— Az inasnak nincs helye az urak asztalánál. Kelj föl és hordd körül a levest.

A ténsúr kedvetlenül kelt föl és csakugyan körülhordta a levestálat — a fal mellett. Háromszor is körülment.

— Mit csinálsz, Dömötör? — rivallt rája egyszerre az úr és az úrnő.

— Hát körülhordom a levest a szobában.

— Szamárr! Az asztal körül hordd és mindnyájunkat kínálj meg a tálból.

A ténsúr hát az asztal körül hordta a levest, miközben hol az urat, hol az úrnőt öntötte le vele. Ugyanezt cselekedte, mikor a mártást kínálgatta.

— Dömötör, adj egy pohár vizet — szólt az úrnő.

— Tüstént, azonnal, ebben a percben — felelt a szolgálatkész inas.

Szétnézett vízért s akkor látta, hogy a vizes kristálykancsó üres, de azt is észrevette, hogy az ügyvéd és Ferike előtt levő pohárban van még maradék víz. Gondolta, hál' Istennek, van még víz idebenn, legalább nem kell kimenni a konyhába friss vízért. Összetöltögette tehát a poharakból a vizet.

— Tessék a víz, parancsára, irgum, burgum — nyájaskodott.

Hanem bezzeg csudálkozott, mikor az úrnő vasvillaszemmel nézett rája.

— Jaj, de nagy malac vagy te, Dömötör! Hát te nekem olyan poharakból töltögetsz össze maradékvizet, amelyekből más már ivott?

— Persze.

— Úri házban ilyet nem tesznek. Ha üres a kancsó, friss vizet kell hozni. Nem pedig a poharakat összetöltögetni.

— De kényesek, az urak, asszonyások — morgott a ténsúr. — Ez is víz, az is víz. Unna!

— Hallod-e, te Dömötör? — szólt az ügyvéd. — Nem való vagy te inasnak, azért hát csak vesd le a cifra inasi ruhát és erédj az utadra. Unna!

Hasztalan kérlete atyját Ferike, hogy kegyelmezzen meg a szerencsétlen inasnak, bizony kitették a szűrét.

— Az első helyem fuccs — mondotta búsan a tekintetes úr.

Megint az utcára került a szegény feje. Kendőjével megtörülte az izzadó üstökét s így sóhajtott:

— Hej, de nehéz a kenyérkereset! De hamar kipenderítik az embert meg a mackót. Hát vajjon miféle szolgálatot keressek?

Egy cégtáblán ezt olvasta: *Házfelügyelői közvetítő irodája*. Amint a felírást betűzte, megszólalt mellette egy úr:

— Úgy-e, maga barátom, házfelügyelői állást keres?

— Ühüm — felelt Dörmögő úr, noha azt sem tudja, mi fán terem a házfelügyelőség.

— Ejnye, be jó, hogy találkozunk, mert én éppen házfelügyelőt keresek a házamba.

Így történt, hogy Dörmögő Dömötör ismét álláshoz jutott. Házfelügyelő, vagyis házmeister lett egy budapesti házban. Azzal kezdte meg a hivatalos működését, hogy fogott egy széket, kiült az utcára, pipára gyújtott és folyton a házat nézte. Egyszer kilépett a kapun a háziúr.

— Hát maga mit lopja itt a napot? — rivalt rája.

— Én lopom a napot? Ilyent ne mondjon a nagyságos úr, mert meggaragszom. Unna.

— Hát mit csinál az utcán?

— Felügyelek a házra. Unna!

— De nem az utcán kell felügyelni. Nem csikó a ház, hogy elszaladjon. Odabenn kell vigyázni, hogy minden rendben legyen.

— No, hát majd megmutatja Dörmögő Dömötör, hogy rend lesz.

Ezzel becammogott a házba és szétnézett, hogy merre kezdje meg a rendcsinálást. — Mindjárt be is nyitott egy konyhába, ahol éppen a szakácsné a vacsorát főzte.

— Jó estét kívánok — köszönt be nyájasan. — Én vagyok az új házfelügyelő. Hát rendben van itt minden?

A szakácsné a csipőjére tette félkezét, a másikban a főzőkanalat fogta.

— Mi köze van ahhoz magának? — kiáltotta haragosan. — A saját ajtaja előtt söpörjön. Az én konyhámban soha sem volt rendetlenség.

— Azt könnyű mondani, de majd mindjárt meglátjuk, igaz-e? Unna!

Dörmögő Dömötör ezzel a tűzhelyhez lépett és belekóstolt a malacpörköltbe.

— Micsoda rend ez? — kérdezte szigorúan, miközben egy nagy kanállal jól bekanalozott az ételből. Hiszen ebben a malacpörköltben kevés a paprika! (Újra két kanállal eltűnt a szája kapujában.) Máskor ilyen rendetlenséget ne tapasztaljak. Értette? (Megint egy kanálnyi szaladt le a torkán.)

A szakácsné mérgében táncoltatni kezdte a főzőkanalat a tekintetes úr hátán:

— Nesze rend, nesze rendetlenség, nesze paprika!

No, de ha szép hangja is volt a szakácsnénak, Dörmögő Dömötör hangja sem cérnaszál, sőt olyan bömbölést csapott, hogy a háziúr a harmadik utcából meghellotta és visszaszaladt.

— Mit csinál itt maga, házfelügyelő? — rivalt rája.

— Rendet — felelt a ténsúr.

— Igen, megette az egész malacpörköltömet — mondotta most már sírva a szakácsné.

— Persze, hogy megettem, mert meg akartam győződni, rendben van-e a pörkölt? Unna! Azért vagyok házfelügyelő, hogy vigyázzak arra, rendben van-e minden a házban.

— Nagy bikfic maga — szólott nevetve a háziúr. — Ne a más konyhájára vigyázzon, hanem az udvarra, a lépcsőre, a folyosóra. És most takarodjon ki ebből a konyhából, tíz órákor pedig zárja be a kaput és ne bocsásson be senkit, csak ha kapupénzt fizet magának. Ha csöngetnek, keljen fel.

Tíz órákor bezárta a kaput Dörmögő Dömötör és lefeküdt. Egyszeribe elaludt és azt álmodta, hogy odahaza van úri barlangjában. Csingling! hallatszott. Aha, ebédre csöngetnek, morgott jókedvűen és becammogott az ebédlőbe, ahova éppen akkor vitte be Sári a levest. Csingling! Hangzott újra. Aha, a toronyban most harangozzák a delet, gondolta. Csingling! hallatszott kis vártatva. Alighanem a tehenek kolompja szól a hegyoldalon — mosolygott az alvó. Azután folyton

hangzott a csilingelés, mire Dörmögő úr azt morogta álmában: Ej, de sokat harangoznak, csengetnek, kongatnak ma Mármarosban!

Arra ébredt föl, hogy erősen cibálják. Mikor fölnyitotta a szemét, azt látta, hogy néhány lakó van a szobában, azok rángatják az üstökét.

— Nem hallja, — kiáltották — hogy csöngetnek? Este tíz órától mostanig, hajnali három óráig folyton csöngetnek és egyszer se nyitott kaput.

— Azt hittem, hogy a mármarosi erdőben csilingelnek a csengetyűk — mentegetődzött a jeles házmester. — De már megyek. Jól van no! — kiáltott a csengetyűre, mely egyre szólt. — Nem vagyok süket. Unna!

Kiment és kinyitotta a kaput. Hát Uramfia, egész népgyűlés állt a kapu előtt, csupa lakó, aki az éjjel a lakásába akart jutni. Amint meglátták az új házmestert, betódultak a kapualjba és bottal, esernyővel, ököllel rontottak rája.

— Itt van ni, a kapupénz! — ordították. (Egy tucat ütleg.) — Hogy mert minket egész éjszaka várakoztatni? (Két tucat ütleg.)

Erre már dühbe gurult a ténsúr. Ő is megszólaltatta a hangját, azt a legfinomabbat.

— Micsoda? Kapupénz helyett ütle? Dejszen, nem is jöttek be akkor ebbe a házba. Unna!

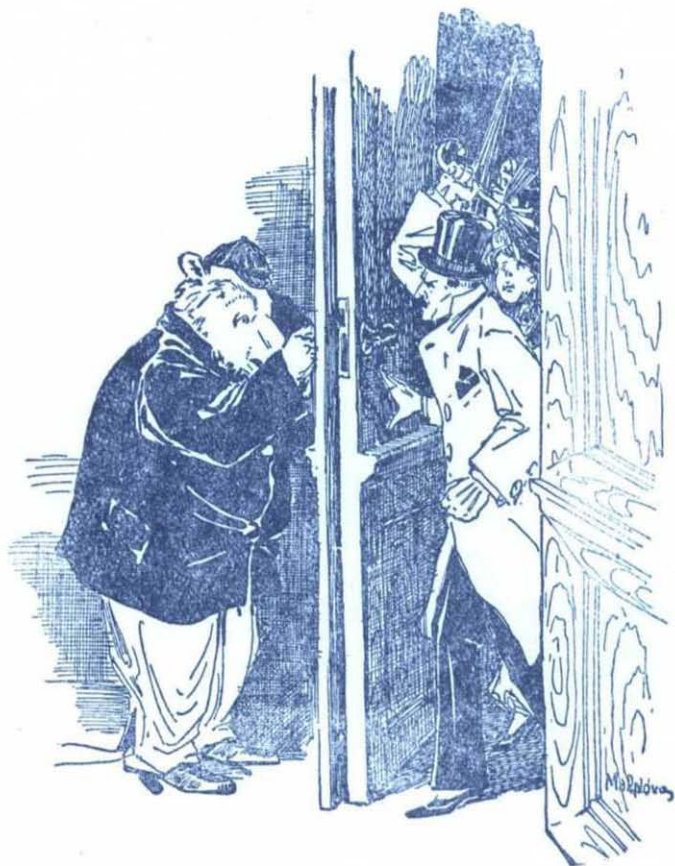
Ezzel fölkapta a legközelebb állókat és kidobta az utcára. A nagy zajra lefutott az emeletről a háziúr.

— Mi történik itt? — kiáltotta. — Miféle zenebona ez az én házamban?

— Kapupénz nélkül akartak bejönni ezek itt ni! — mondta a ténsúr.

— Estétől mostanig várakoztatott minket a kapu előtt — panaszkodtak a lakók.

— Igen? — szólt szigorúan a háziúr. — No hát, Dörmögő Dömtör, fel is út, le is út.

Így kopott ki a tekintetes úr a házfelügyelőségéből. A harmadik foglalkozása hordárság volt. Ott állt az utcasarkon s várta a jó szerencsét, hogy valaki elküldje valahova.

— Vigye el ezt a levelet a Lehel-utca 38. számú házba — mondta egy úr. — Ott lakik Gábor mérnök úr, annak adja.

— Igenis, instállom alássan! Úgy repülök vele, mint a fecske. Egy-kettő — s ott leszek. Unna!

Az úr gyanakodva nézett a természetes hordárra s látszott, hogy kételkedik a gyorsaságában.

— Jól van, — mondta — hát csak siessen. Én itt fogom várni a választ a sarki kávéházban s mire megjő, egy pengő üti a markát.

Ment hát a téns úr, a nyalka ruhában, melyet egy jószívű hordár adott neki kölcsön. Ment, ment s már csaknem a város szélére ért, mikor eszébe jutott, hogy nem is tudja merre van az az utca . . .

Hm, de miféle utca? Tyúh, mákospatkó, dióskalács, ő bizony elfelejtette a nevét! Megnézte a levél borítékát, üres volt, nem volt ráírva a cím.

— Valami olyan szuszogó utca volt . . . Ahá, megvan! Szuszog-utca 38!

Megszólított egy munkást, aki szemben jött vele.

— Kérem alássan, merre van a Szuszog-utca?

— Szuszog-utca? — csudálkozott a megszólított. — Ilyen utca nincs a széles, hosszú Budapesten sehol.

— De könyörgöm alássan, engem abba az utcába küldtek. Muszáj, hogy legyen ilyen utca. Unna!

— Hát csak keresse, barátom! Szerencsés szuszogást kívánok a Szuszog-utcaig.

Még vagy tíz embert megszólított a pocakos hordár, de egy sem tudta útbaigazítani. Hamarosan beleúnt a keresésbe és egyre morgott magában: Hú, de nehéz ez a hordárság, látom már, hogy nem tréfa-dolog a kenyérkereset. Három nap alatt ez a harmadik foglalkozásom és ez sem sikerül. És még azt írja ez a Sebők Zsigmond rólam, hogy Dörmögő Dömötör szerencséje! Süsse meg az ilyen szerencsét! Unna!

Így morgott és békétlenkedett a ténsúr s eközben kiért a ligetbe. a mutaványos bódék közé. No, itt aztán elfelejtett levelet, Szuszog-utcát, hordárságot, kenyérkeresetet és szájátva ödöngött bódétól bódéig. Elnézte az ördöghintákat, a forgó lovakat, hintókat, a festett

arcú bohócokat, akik furcsa mórakkal hívogatták be a közönséget a bódéjukba és nagyokat kacagott.

— Tessék besétálni! — kiabálták a bohócok. — Nagyérdemű közönség, siessünk, hogy el ne késsünk.

A ténsúr a szíves hívásra mindenhova be akart menni, de mikor jegyváltásra került a sor és kiszült, hogy egy fillérje sincs, elkergették, Ilyenkor persze nem kacagott, hanem mérgesen dörmögött.

Esteledett már, mikor eszébe jutott a levél. A gyomra emlékeztette arra, hogy neki jár egy pengő, jó lenne fölkeresni a megbízó urat, visszaadni neki a levelet, mert Szuszog-utca nincs széles és hosszú Budapesten sehol és elkérni a pengőt tőle, mert ő bejárta érte Budapestet szelvényben és hosszában.

Visszaballagott a kávéházba. Ennek az ajtaja előtt járt föl-alá az úr és nagyon haragosnak látszott.

— Ilyenkor kell jönni! — kiáltotta. — Itt ülök egész délután a kávéházban, megittam már tizenkét csésze feketekávét, megettem tizenkét kiflit. Átadta-e a levelet?

— Nem.

— Miért nem?

— Mert nem találtam a Szuszog-utcát. Ilyen utca nincs széles és hosszú Budapesten sehol.

— De hiszen én nem a Szuszog-utcába, hanem a Lehel-utcába küldtem!

— Mindjárt gondoltam, hogy az olyan szuszogó vagy lehelő utca! — szólt diadalmasan a ténsúr. — Kérem a fáradságomért a pengőmet!

— Nesze pengő! — kiáltotta az úr, a botjával végigverve a ténsúron. — Majd adok én neked, egész délután vártni, tizenkét feketét megitatni, tizenkét kiflit megetetni! Nesze Szuszog!

A ténsúrnak nem tetszett a sok

«nesze», miért is kereket oldott. A haragos úr üldözte egy darabig, aztán megfordult és nem törődött többé vele. Dörmögő Dömötör a hátát tapogatta.

— Ez a hordárság nem nekem való mesterség — dörmögte. — Ez a mesterség nem úri mackónak való. Nem is leszek én többé hordár. Unna!

Másnap reggel hát megint a régi ruhájában ődöngött az utcákon. Nagyon levert és nagyon dühös volt. Gondoljuk meg, hogy tegnap nem ebédelt, nem vacsorázott, ma nem reggelizett. Az ilyesmi kihozza a sodrából a mackót.

Amint ide s tova csiszegett-csoszogott, nagy trombitálással tűzoltókocsik robogtak el az utcán. A ténsúr utánuk futott és egy négyemeletes égő házhoz érkezett, melynek ablakaiból láng csapott ki. A földszint és az alsó emeletek égtek, úgy hogy a tűzoltók nem tudtak behatolni a házba, az utcáról bocsátották a vízsugarakat az ablakokba. Tömérdek ember tolongott az utcán.

— Jaj, jaj, valaki van a harmadik emeleten! — jajveszékelt a tömeg. — Nem menekült ki mindenki a házból. Odaég a szerencsétlen! Mentsék meg! mentsék meg!

A harmadik emeleten, füsttől és lángtól körülnyaldosott ablakban, egy alak állt, kétségbeesetten ordítva.

— Szegény, már szinte vonít ijedtében — mondták részvétellel az emberek. — Tűzoltók, menjenek föl érte!

— Nem lehet, — felelték a tűzoltók. — Halál fia, aki abba a házba bemerészkedik.

— Támasszák az ablaknak a nagy tolólétrát. Másszanak föl azon.

— A láng belecsap a létrába és porrá ég a rajtalevővel együtt.

— Oh, jaj, tüstént meggyullad! Jaj, már elájult! — kiáltotta egy asszony. — Hát nincs egyetlen bátor lélek, aki lehozza a szerencsétlent?

Dörgő hang hallatszott.

— Van.

Mindenki a hang felé fordult. Hát Dörmögő Dömötör állt ott.

— Igenis, én fölmegek — mondotta. — Tűzoltó urak, támasszák a létrát az ablaknak! Mi az a kis mászás? Lehozom én, csak a létra is megállja a sarat.

— Attól fél, úgy-e, hogy meggyullad?

— Nem. Hanem, hogy letörik.

2 Sebők: Dörmögő Dömötör szerencséje.

— Hahaha, — nevetett a tömeg — az igaz, hogy jó nehéz a bácsika.

A tűzoltók az ablaknak állították a létrát és Dörmögő Dörmötör bátran fölmászott rajta. A nép mély csendben, szinte a lélekzetét is visszafojtva nézte a bátor mentőt, aki olykor egészen eltűnt a füstben. Mikor a harmadik emeletig ért, gyorsan beugrott az ablakon s csakhamar megjelent, karjaiban egy eszméletlen alakkal.

— Éljen a pocakos hős! — kiáltotta ezer meg ezer száj. — Éljen, éljen!

A ténsúr a megmentettel, jött már lefelé. Égett már a lajtorja, a nézők minden percben attól féltek, hogy lezuhan a bátor mentő. Ez azonban szerencsésen leért a földre, de mikor a fáklyák fényénél meglátta a megmentett arcát, úgy vágta a kövezethez, hogy csak úgy nyekkent.

— Mit tettem, mit tettem! — bömbölte, kezeit tördelve. — Hiszen ez Róka Miska! A legnagyobb ellenségemet mentettem meg. És ez a Sebők Zsigmond azt meri a történet címéül írni, hogy : Dörmögő Dörmötör szerencséje.

A puffanásra fölnyitotta a szemét Róka Miska. Csúfondárosan vigyorgott a ténsúrra.

— Köszönöm, Dörmögő úr, hogy megmentette az életemet! Tudom, örvend a jótettének!

— Örvend a macska! Hej, ha láthattam volna a füstben a fizimiskádat! Hogy kerültél abba a szobába?

— Egy állatkedvelő lakik abban és engem is befogadott a lakásába! Ebben a percben elszörnyedt lárma hallatszott.

— Irgalmas Isten, egy lányka van a negyedik emeleten!

Egy körülbelül négyéves lányka állt a negyedik emelet egyik ablakában és kezét könyörögve összetéve, hajlott az utcán tolongó nép felé.

— Jaj, mindjárt benn ég szegény! — kiáltotta a nép. — Ki hozza le?

Egy kövér kofa odafurakodott a tekintetes úrhoz és kezét összetéve, könyörögve szólt :

— Kedves, aranyos, potrohos bácsi, hozza le azt a kis ártatlant és a jó Isten megáldja!

— Nem hozom — morgott Dörmögő úr. — Nagyon mérges vagyok, hogy az imént Róka Miskát mentettem meg. Nekem még a mentésben sincs szerencsém. Nem hozom. Unna!

A tömegben tolongott egy kis fiú. (Nézd a haszontalanját, hogy ide merészkedik ebbe a veszedelembel!) Az is esdekelve kérte az elkeseredett mentőt:

— Dörmögő tekintetes úr, mentse meg azt a kis lányt!

Ismerjük Dörmögő tekintetes urat, tudjuk, gyerek kérésének nem tud ellentállni. Mindjárt ezt dörmögte:

— No, hol az a létra? Tűzoltó uram, támasszuk csak azt a hosszú lajtorját annak az ablaknak.

A létra, amint tudjuk, meggyulladt az imént, de csak megpörkölődött, mert a fecskendők vízsugara hamarosan eloltotta. A tűzoltók még magasabbra tolták a lajtorját (mert azt hosszabbra, rövidebbre lehet igazítani; azért tolólétra a neve) és nekitámasztották annak az ablaknak,

amelyben az imént a gyermek látszott. A ténsúr bátran fölkapaszkodott a lajtorja fokain és eltűnt a füstben, lángban és a vízben, mert a tűzoltók valamennyi fecskendő csövét ráirányították, hogy meg ne gyulladjon.

A nép kiabált, szörnyűlködött, jajgatott, mert azt hitte, hogy menten porrá ég a mentő, de ez is ordított ám. Ezt bömbölte:

— Hé, hó, lassabban azzal a vízzel! Semmiféle öregapám sem szerette a vizet. Iszen mindjárt elolvadok, pedig én nem vagyok cu-korból.

Végre fölért az ablakba, de már a lányka nem állt előtte. A ténsúr erre beugrott a szobába, mely tele volt füsttel, úgy hogy első percben alig látott valamit.

— Hol vagy, kislány? — kérdezte nyájasan.

— Itt vagyok — felelt egy sűrő hang.

A gyermek a padlón ült és zokogott. Csinos, kis szőszí volt. A ténsúr az ölébe kapta.

— Hopsza, hopsza, hopszasza! — szólta, a lánykát tréfásan lóbálva a karjain, hogy ne féljen tőle. — Dörmögő bácsi szereti a kis lányokat, csak a rókát nem szereti, Dörmögő bácsi most a kis lányt szépen leviszi a létrán... Kuc, kuc, de nagy itt a füst. (A kis lány ugyanis köhögött.) Hogy is hívnak, kis fecském?

— Csincsinek — felelt a gyermek.

— Csincsi? Ejnye, de furcsa neved van. Aztán hol van a papád meg a mamád?

— Csincsinek nincs papája és mamája.

— Óh, te kis árva! Hát ki viselt gondot rád?

— Pupi néni.

— Hát hol van Pupi néni? Talán az is itt van a lakásban?

— Dehogy, Pupi nénit tegnap elvitték a temetőbe. Pupi néni mennyországban van már.

— No, hát akkor gyerünk, Csincsike, mert majd mi is Pupi néni után megyünk a mennyországba.

— Mindjárt bácsi, csak azt a tányérkát magamhoz veszem. Az az én tányérom ám.

Olyan büszkém mondta ezt s olyan szeretettel nézett a tányérkára, hogy Dörmögő úr kezébe adta. Azután az ablakhoz vitte a lánykát s kimászott a létrán, miközben egyre biztatta:

— Ne félj, Csincsike, ha egy kicsit inog is ez a létra. Hopsza, hopsza, hopszasza!

Amint a nép meglátta a ténsurat, ölében a lánykával, elkezdett tapsolni és zúgott a taps mindaddig, amíg a derék mentő le nem ért a földre. Amint a kofa meglátta a lánykát, ezt kiáltotta:

— Né, iszen ez a lányka annak a kis púpos öreg asszonynak a lánya, akit tegnap temettek.

— Az ám — szólt a másik. — Akit senki se kísért ki a temetőbe, mert ezen a kis lányon kívül senkije sem volt. Hát ezt a csöppet senki sem vette magához?

— Bizony, egészen egyedül volt abban a szobácskában — mondta a ténsúr.

— Oh, oh, úgy látszik, ezt a csöppséget az üres lakásban felejtették — mondták az asszonyok.

Ezzel ismét az égő ház felé fordultak, mert azon volt mit nézni: egészen lángbaborult. A ténsúrról és a lánykáról mindenki megfeledkezett.

— No, nézd, hát nem hagyják a nyakamon ezt a kis gyámoltalant! — mormogott ő kelme. — Itt van ni, magamnak sincs mit ennem, hát még ezt a kis koloncot is rám akasztják. Ilyen az én szerencsém! Juj, de mérges vagyok! Én itt hagyom az utcán ezt a gyermeket. Unna!

A lányka azonban átölelte a haragos úr nyakát és arcocskáját annak a bozontos fejére hajtotta.

— Ne hagyjon itt, bácsi! Úgy félek! — rebegte.

A ténsúr szíve ellágyult. Elgondolta, hogy ennek a picinek senkije sincs, szegény, hogy mindenki elhagyta. Nem volt lelke letenni és cserben hagyni, inkább szépen kivitte a tolongásból és nemsokára jó messze járt a tűztől.

Jó ideig járt vele az utcákon, egyre azon törte a fejét, hogy mit tegyen kis védettjével. Ej, csak legalább néhány pengője lenne, hogy szállást fogadhatna és egy kis ennivalót vásárolhatna! Egyszerre arra a kis tányérra esett a tekintete, mely a lányka kezében volt.

— Hopp! — villant át egy gondolat a fején. — Hátha bemennék a házak udvarára és eljárnam a medvetáncot? Az most úgy is divatos Budapesten... és ahhoz jobban értek, mint az inassághoz, házmesterséghez, hordársághoz. A nézők közt a lányka tányérozna, tudom, sok fillér meg picula hull bele!

— Csincsike, — szólt a lánykához — nézd, ide bemegyünk ebbe az udvarba, én táncolok, így ni, hopsza, hopsza, hopszasza!... Te pedig odamégysz a bácsikhoz, nénikhez és eléjük tartod a tányérkádát. Majd dobnak bele pénzt, sok pénzecskét, csak úgy táncol benne a sok fillér. Hopsza, hopsza, hopszasza!

A lányka nevetett, vígan leugrott a földre a ténsúr öléből s utána tipegett a legközelebbi udvarba, ahol Dörmögő úr azonnal rágyújtott a nótára és táncra.

No hiszen, összefutott erre a gyönyörű hangra és selyemtáncra az egész ház. Mindenki kacagott a nagy golyhón, aki — topp, topp — ugyancsak döcögött és — brum, brum — alaposan megeresztette a hangot. És mikor Csincsike körülhordta a tányért, úgy hullott bele a fillér és picula, hogy csakúgy csilingelt.

A tányérocška félig megtelt kétfilléressel, de nevetett a sok barna bronzpénz közt szőke tízfilléres, sőt egy húszfilléres is.

— Lesz már papi, Csincsikém! — örvendezett a ténsúr, zsebébe csúsztatva a szerzeményt. — Ejnye, de helyes kis lány vagy te, Csincsike, de okosan tetted, hogy elhoztad ezt a tányérkát! Ez a mi tündértányérunk. Csak azt mondjuk neki: hipp, hopp, tányérka, teríts vacsorára és egyszeribe itt a vacsora. De mielőtt hozzáfognánk a lakomához, gyerünk még be egypár udvarba.

Talán a harmadik házban voltak már és a ténsúr javában járta a táncot, mikor elébe állt egy végigkockás úr, akinek olyan volt az orra, mint az érett paprika. Meghajolt s így szólt:

— Kujon!

— Hopsza, hopsza, hopszasza... Kujon a nagyapád unokája... hopsza, hopsza, hopszasza... — felelt táncolva a ténsúr.

— Persze, hogy Kujon — nevetett az úr. — Én is azt mondom, hogy Kujon vagyok. Én csak bemutattam magam.

— Az más, — mondotta a ténsúr megállapodva a táncban s ő is bemutatkozott: — Dörmögő.

— Örvendek a szerencsének, Dörmögő úr! — hajlongott Kujon. — Nagyon örvendek. Borzasztóan örvendek. Nagyon tetszett a tánca.

— Óh, kérem, azt már nekem sokan mondták — szerénykedett elpirulva a ténsúr.

— Mondhatom, hogy egy liszteszsák sem táncol szebben. Mit mondok? Egy elefánt, egy víziló sem ugrál szebben, mint uraságod.

— Kérek akkor egy pár fillért — szólt Csincsike, a tányért Kujon paprikaorra elé tartva.

— Jól van Csincsike — nevetett Dörmögő. — Csincsike az én pénztárosom. Ha a táncom dícséred, ne sajnáld a filléred. Hehehe.

— Fillér? — kiáltotta Kujon. — Ilyen nagy művésznek fillér? Bankót neki, bankót! Ilyen nagy művésznek én nem fillérrel, hanem húszpengőssel tömöm be a száját. Itt van ni. Tetszik?

Ezzel kivett a tárcájából egy húszpengős bankjegyet és a ténsúr szeme elé tartotta.

Dörmögő Dömötör szeme szikrázott. Régen nem látott már ilyen nagy pénzt.

— És ezt nekem adja az úr?

— Úgy van, de egy föltétellel.

— Mi az a föltétel?

— Hogy még száz pengőt elfogad.

A ténsúr kimeresztette a szemét, megrázta a buksiját, aztán ezt kérdezte:

— Mondja csak, Kujon úr, nincs itt semmi baj? (Ezzel Kujon fejére mutatott.)

— Elsőrangú, finom fej ez.

— Hm, hm, — morogta az én hősöm — mégis csak igazat írt volna az a Sebők Zsigmond, hogy : Dörmögő Dömötör szerencséje? — No, hát ide azzal a húsz- meg százpengőssel!

— Előbb csak a húszpengős! Tudja meg, hogy én a Kujon és Kaján bohóctársaság egyik főnöke vagyok és ezennel szerződtem száz pengő fizetéssel a társaság ballettáncosának. A húsz pengő lesz az előleg. Holnap reggel indulunk Miskolcra, ha tetszik, velünk jöhet.

— No, végre meglátom, hogyan pislog a miskolci kocsonya! — szólt föllelkesülten Dörmögő Dömötör. — Persze, hogy megyek, hogyan mennék! Ide a húsz pengővel.

Boldogan gyúrte zsebre a ténsúr a pénzt s megegyezett Kujonnal hogy korán reggel a keleti pályaudvaron lesz. Aztán kézenfogta a lánykát :

— Gyere, Csincsike! Te hoztad meg a szerencsémeket. Te vagy az én üdvöském. Most beszállunk egy fogadóba, aztán beülünk egy vendéglőbe, aztán betenyerezünk egy tál pecsenyébe. Szegények vagyunk, Csincsike, de jól élünk!

Nemsokára a vendéglői asztalnál ült Dörmögő Dömötör meg Csincsike. A pincér éppen letette az asztalra a pecsenyét, a ténsúr szörnyű csámcsogással éppen feléje nyúlt, mikor egy hang szólalt meg mellette :

— Szerencsés jó estét kívánok, tekintetes úr!

Hörpentő bátya állt előttük.

— Hát kendet miféle örd... akarom mondani, miféle szél hozta éppen most ide? — dörmögte a ténsúr.

— Nem a szél, hanem az árvíz.

— Hát árvíz van most Budapesten?

— Budapesten nincs árvíz, hanem otthon. Mindenünket elvitte. (A bátya a könnyeit törülte s leült az asztalhoz.) Az éhség kergetett ide. (A bátya sírt és kezébe vette a villát.) Erre ballagtam és benéztem az ablakon, megpislantottam a tekintetes urat, gondoltam, bemegyek, az áldott, jó, derék, becsületes Dörmögő rokon nem engedi éhen halni Hörpikét. Köszönöm a szíves kínálást! (A bátya gyorsan eltüntette a szárnyas mindkét combját a fogai közt.)

— Én kínáltam kendet? A macska kínálta kendet — dörmögte a ténsúr.

— Csókolom a mancsát, Dörmögő bácsi! — hangzott most újra. Egy ifjú mackóatyafi, névszerint Nebukodonzor, állt a ténsúr előtt.

— Hát te honnan pottyantál ide? — riadt föl a mi barátunk.

— Az árvíz kergetett a fővárosba.

— Téged is az árvíz?

— Igen. S mivel az ablakon át megláttam a bácsit, meg a pecsenyét, gondoltam, bemegyek, a jó rokon nem hagyja éhezni a szegény atyafiát. Hát bejöttem.

— Ugyan *Nebolondozzonazúr!*

— Nebukodonozor az én nevem, bácsi.

— De bizony *Nebolondozzonazúr* a te neved. Ne bolondozzál velem. Nem vagyok én tápláló intézet, hogy minden éhes mackót jólakassak!

— Csakhogy megtaláltam a bácsit, — szólt most egy új hang — már csaknem összeesek az éhségtől! Jó, hogy megláttam a bácsit az ablakon át. Pincér, hozzon ide terítéket és két porció borjúszeletet, pirított burgonyával, salátával!

Az új jövevény Zebulon volt, a drága Zebike.

— Téged is az árvíz üldözött ide? — kérdezte a ténsúr.

— Bizony, bizony...

— Aztán egyszerre két porció borjúszelet kell a te gyomrodnak?

— Kell annak három is.

— És ki fogja kifizetni az árát?

— Ugyan bácsi, ne legyen olyan kíváncsi. Úgy is tudja, hogy a bácsi.

— Ilyen az én szerencsém! — tört ki a ténsúr. — Egyszer üljek terített asztal mellé, hát nem ide telepszik az egész mackó nemzet? Csincsike, együnk gyorsan valamit, mert ahogy én ezeket az urakat ismerem, a húsz pengőből nekünk semmi sem jut ennivalóra!

Mondjam, ne mondjam, hogy tíz perc múlva a húsz pengőből már semmi sem maradt, olyan jó étvággal rendelkezett a sok árvíz-károsult mackó. Szerencsére a Dörmögő úr lajbizsebében maradt az a pénz, melyet Csincsike tányérozott össze s így beszállhattak egy fogadóba.

— Csincsike, — kérdezte Dörmögő úr, mikor elhelyezkedtek a szobában — kitől kaptad te azt a szép tányérkát?

A lányka a tányérját most is a kezében tartotta s olykor az arcához szorította, mintha kedveskedne neki.

— A mamámtól — felelt a lányka.

— Hol van a te mamád?

— Nem tudom.

— Hát mikor adta neked a tányérkát?

— Mikor még otthon voltam. Ebből a tányérból ettem a tejbe-kását — mondta Csincsike.

— Ismerted te a mamádat? — kérdezte a ténsúr.

— Nem ismertem.

— Hát ki mondta, hogy tőle kaptad a tányért?

— Pupi néni mondta.

— Téged hogy hívnak vagy a papádat?

— Engem csak Csincsikének hívnak, és hogy a papámat hogy hívják, nem tudom.

— Nem mondta meg az a Pupi néni?

— Nem.

— Ej, ej, de kevés beszédű volt az a Pupi néni, Isten nyugosztalja. Hanem Csincsikém, mivel neked sincs se papád, se mamád, hát leszek én a papád, aztán majd ha hazamegyünk hozzám, adok neked egy mamát és egy dörmögő öcsikét.

— Egy mamát? És egy testvérkét! — kiáltotta a lányka. — Oh, be szeretném látni. Jó fiú, úgy-e?

— Hogy jó-e? — vakarta a fejét a ténsúr. — Arról ne beszéljünk, Csincsike. Mindenről beszéljünk, csak arról ne. Nem, Csincsikém, arról egy szót se beszéljünk.

Másnap reggel a keleti pályaudvaron volt Dörmögő úr Csincsikével és Csincsike a tányérjával. Kujon és Kaján, meg a társasága már várta a jeles balettáncost. Kujon örömeiben mindjárt átugrotta a ténsurat, Kaján pedig a háta mögé állt és utánozta a cammogását. Az utasok, akik a vonat indulására várakoztak, nagyot nevettek a furcsa népségen, Dörmögő Dömötör pedig ezt gondolta:

— Aha, már kujonkodnak és kajánkodnak velem ezek a komédiások; látom, mert az utasok nevetnek. Nohát, majd mackólkodok én is egy kicsit.

Ezzel egyet lépett és ráhágott Kujon lábára, aztán még egyet lépett és összetiporta Kaján összes tyúkszemét.

— Ez nem vicc! — kiáltotta egyszerre Kujon és Kaján. — Ez gorombaság!

— Ez nem vicc? — kérdezte Dörmögő. — Hát majd viccelek. Várjanak csak, hadd törjem egy kicsit a fejemet...

Kujon és Kaján kétfelé ugrott e kijelentésre.

— Miért futottak el? — álmélkodott a ténsúr.

— Hogy vizesek ne legyünk.

— Már miért lennének vizesek?

— Mert ha töri a fejét, kispriccel belőle a víz!

Persze volt nevetés, pedig hát az ilyen víz-vicc nem valami nagyszerű élc. Morgott Dömötör uram, hogy vele ne víz-vicceljenek, — unna!

No de csakhamar vonatra ültek, mely elvitte őket híres Miskolc városába, Borsod megye gyönyörű székhelyére. Nagy magyar város az, sok az iparos, kereskedője. Mikor Dörmögő úr meglátta a kedves Avas-hegy lábánál elterülő várost, fölkiáltott:

— Ejnye, de pipál az a Miskolc!

— Persze, mert sok nagy háza van, azok kéménye füstöl — mondotta egy borsodi úr. — Híresek a szép épületei.

— Hát még miről híres Miskolc? — kérdezte a ténsúr.

— Arról, hogy itt varrják a legjobb magyar csizmát.

Délután volt a Kujon és Kaján társulatának első előadása. Miskolc népe ezen a napon egy falragasz előtt csoportosult, mely ezt hirdette:

**Kujon és Kaján társulatának
első díszelőadása.**

Föllép tekintetes, nemes, nemzeti

**Dörmögő Dömötör,
a híres kötél-táncos.**

— No, ezt megnézzük! — mondották a miskolci csizmadiaék és le-
tették a dratvát, árat.

— Megnézzük, megnézzük! — kiáltotta mindenki, úr és szegény,
gyerek és öreg, de még a miskolci kocsonya is kíváncsiabban pislogott ki
a tájából, mint egyébkor. Én is ugyancsak csudálkoztam azon, hogy
Dörmögő Dömötör kötélre fog táncolni!... A tollam is úgy elbámult
ezen, hogy nem akart tovább mozdulni a papíron. Úgy kellett megsar-
kantúznom, mint a csökönyös lovat, hogy folytassuk ezt a történetet.

Pontban öt órakor megjelent a ténsúr a Kujon és Kaján nagy cir-
kuszában, a levegőben, egy szál kötélre. Csillagos ing volt rajta, meg
rövid fekete bársonynadrág, meg trikóharisnya. El lehet képzelni,
milyen gyönyörű legény volt!

Hát úgy került a tekintetes úr a kötélre, hogy Kujon így szólt:

— Aztán úgy táncoljon Dörmögő úr, hogy le ne pottyanjon.

A tekintetes úr sohasem hencegett, de ez egyszer ráadta a fejét.

— Én pottyannék el? — kérdezte megsértődve. — Iszen táncolok
én akár kötélre is, még sem lesz *potty* belőle.

— Hát föl mer lépni kötél-táncosnak? — fogta szaván Kujon Dör-
mögőt.

— Föl én! Még a kalamajkát is eljáróm rajta.

Így lett kötél-táncos a tekintetes úrból.

No, mondhatom, hogy ugyancsak inába szállt azonban ő kegyel-
mének a bátorsága, mikor a kifeszített kötélre kellett lépnie. Nagyon
morgott, hümmögött.

— Hm, mindjárt megyek, csak egy kicsit megtágítom a haris-
nyámat, mert nagyon szűk.

Sokáig piszmogott a harisnyával, úgy hogy Kujon rászólt :

— No, mi lesz, tekintetes úr? Másszék már föl a létrán a kötélre.

— Mindjárt, mindjárt, azonnal megyek . . . — dörmögte a bátor kötélátúzó. — Csak felhúszom a harisnyámat, mert nagyon tág.

— Hiszen az előbb szűk volt!

A közönség már türelmetlenül dobogott, százan is hívták a késedelmes kötélátúzót, de az talán estig babrál a harisnyáival, ha egy csúfalkodó vékony hang nem hallatszik a nézőtérről :

— Hohó, a híres kötélátúzó fél. Nem mer a kötélre állni. Ismerem a fajtáját!

— Ez a hang, olyan, mint a Róka Miska hangja! — sutogta a ténsúr. — Azért se félek — unna!

Ezzel nagyban szuszogva fölkapaszkodott a létrán és rátette az egyik lábát a magasban kifeszített kötélre.

— Hála Istennek, jó széles talpam van, nem egyhamar csúszik le a kötélről — gondolta. — Aztán mászkáltam én Mármárosban eleget ilyen keskeny sziklagerincen. No, Dömötör, rajta!

A ténsúr mancsába vette az egyensúlyozó rudat és rátette a másik lábát is a kötélre, mely nagyot nyikordult és meg is hajolt, mikor ez a rettentő nagy teher rája nehezedett. Dörmögő barátunk kapkodta az egyensúlyozó botot, hajlott ide, hajlott oda és nem esett le. A bódé tetején ült egy veréb. Az bekukucskaált a nézőtérre és elcsipogta a társainak :

— Né, Dörmögő Dömötör nem pottyant le a kötélről! Repüljetek gyorsan a gólyákhoz, mondjátok meg nekik, hogy írják föl ezt az esetet fekete korommal a kéménybe!

A ténsúr azután elkezdte aprózni a táncot. Előbb szép mackósan, csendesen topogva. Volt taps, elhihetitek. Volt nevetés, kétszer is elhihetitek. Dörmögő úrnak erre megjött a bátorsága és kirúgott a levegőbe. Eközben lenézett a földre, hát látja ám, hogy Kujon javában utánozza őt. Éppen úgy billeg, topog, sőt morog odalenn, mint ő odafönn.

— No megállj, te paprikaorrú — gondolta a ténsúr. — Majd adok én neked, a világ legelső mackó kötélátúzócsát csúfolni, — unna!

Kujon felé rúgott, noha az oly messze volt tőle, hogy nem érhetette el. Ámde pórul járt a mi barátunk, mert az egyensúlyt elvesztette, a kötél elszakadt és lezuhant . . .

— Jaj, jaj, a ténsúr leesett a kötélről! — csipogta a kukucskáló veréb. — Repüljetek a gerlicékhez, mondjátok el nekik, kacagják el az egész világnak, hogy Dörmögő Dömötör lepottyant a kötélről!

Szóval, lezuhant a ténsúr és egyenesen a jó Kujon nyakába esett. A szegény bohóc elvágódott a hatalmas teher alatt, de Dörmögő úgy elkezdte püfölni, hogy felugrott és menekült.

— Adta komédiása, majd máskor is csúfold ki Dörmögő Dömötört! — ordította a levegőjáró, a bohóc után vetve magát. — Unna!

A közönség azt hitte, hogy ez is a mulatsághoz tartozik és nosza, volt taps, kihívás.

— Dörmögő Dömötör! Dörmögő Dömötör! — kiáltotta öreg és ifjú, nagypapa és unoka, száz meg száz száz.

A ténsúr megállt és megértvén, hogy a taps neki szól, elkezdett hajlongani. Hát ni, nem ott hajlongott mellette Kujon is? Meg Kaján is ott köszöngette a tapsot.

— Ez már mégis sok! — mérgelődött Dörmögő. — Nekem tapsolnak és ezek úgy tesznek, mintha övék lenne minden dicsőség!

Szét akart ütni a bohócok közt, de amint Kujon felé ütött, az keresztül ugrott a fején s ha Kajánnak fordult a körmeivel, az is átszőkött rajta.

Mondhatom, gyerekek, sajnálhatjuk, hogy nem voltunk ott, mert ha olyan öregek leszünk is, mint a fehérszakállú Mikulás, annyit sohasem nevetünk, mint itt hahotáztunk volna.

A nagysikerű föllépés után így szólt a tekintetes úr Csincsikéhez:

— No, kis lányom, most fölsétálunk az Avasra. Onnan nagyon szép a kilátás.

Az Avas szép, árnyas hegye Miskolcnak. Pompás kapaszkodó utak vannak ott. A ténsúrnak a legjobban egy kocsmá tetszett, mely előtt csinos tornácon asztalkák hívogatták a járókelőket.

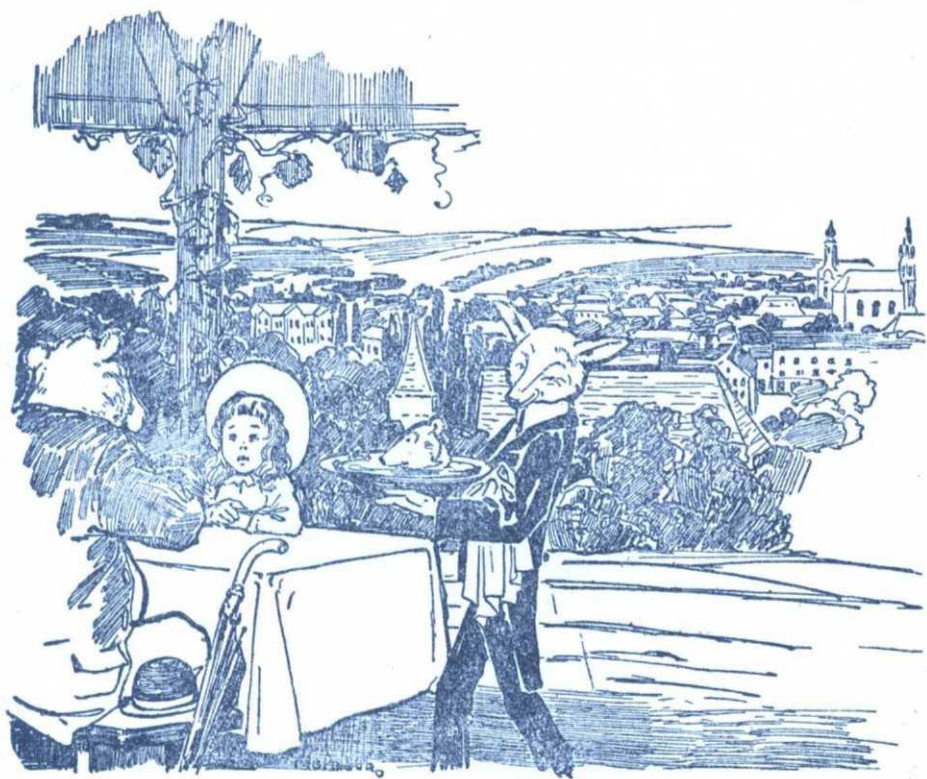
— Csincsike, ide beülünk és meguzsonnázunk.

Letelepedtek az asztalhoz. Jött a pincér.

— Mivel szolgálhatok?

— Valami jó harapnivalóval. Akármivel. De — mordult egyet a ténsúr a pincérre — hallja, barátom, nem rokona maga Róka Miskának?

— Hihhihi — vihogott a pincér. — Én nem lehetek Róka Miska rokona.

— No, a hegyes orrától és a vörös fizimiskájától bátran lehetne az, Hát hozza azt az uzsonnát.

Sokáig elmaradt a pincér. A ténsúr ezalatt gyönyörködött Miskolc képében, mely alant tarkállott. Mert hát nézni való ám ez a város. Végre megjelent a pincér egy tál kocsonyával.

— Itt a miskolci kocsonya! — kiáltotta messziről.

— Pislog? — tréfált a ténsúr.

— De még hogyan!

A ténsúr a tálra nézett és elképedve rebegte :

— Csakugyan... teringette... még pedig mackóul pislog.

A kocsonyás tálból egy szőrmemackó kicsi feje nézett nagy búsan a ténsúrra. A fejet a kocsonyába a pincér tette, csakhogy megbosszantsa a ténsurat, mert a hegyes orrú bizony nem volt más, mint Róka Miska.

— Hallja, pincér barátom, — kérdezte borzongva a ténsúr — hát Miskolcon mackó-kocsonyát szoktak enni?

— Oh, kérem, Miskolcon ez a legkedvesebb étel.

— Azt már hallottam, hogy medvetalpából csinálnak kocsonyát, de hogy medvebocs fejéből! Ez újság.

— Jaj, kérem, itt nagyon népszerű a mackó! Nemcsak a bocsból, de az öreg mackó urakból is készítenek itt kocsonyát.

— Köszönöm az ilyen népszerűséget! — mormogott a ténsúr. — Gyere, Csincsike, nem maradok én itt egy percig se. De, — szólt elmenőben a pincérhez — nem maga a Róka Miska?

— Oh, dehogy, a világért sem, kilenc tál mackókocsonyáért sem.

Mikor lefelé kocogott a hegyről nagy sietve a ténsúr, gúnyos kacaj hangzott felülről. A ténsúr erre megállt.

— Te, Csincsike, — szólt — száz üveg mézet teszek egy lyukas gomb ellen, ha nem Róka Miska volt ez a pincér!

— Csincsike, az a lurkó bizonyosan rászedett minket. Gyerünk csak vissza.

A tekintetes úr harciasan ügetett vissza a vendéglőbe, hogy fülön fogja a ravaszdit. A tornácon azonban csak a vendéglőst találta.

— Hol van a vörös pincér? — kérdezte a ténsúr, a karjain felgyűrve a kabátja ujját.

— Elcsaptam, elkergettem — felelt bosszúsan a vendéglős. — Elrontotta egy szép tál kocsonyámat. Kiszedte belőle a disznó lábát, fülét, orrát és egy szőrméből készült játékmackó fejét dugta helyébe.

— Hja, játékmackó feje volt? — dűnnyögte a ténsúr. — Gyere, Csincsike, gyere, nem muszáj tudni a vendéglősnek, hogy felsültünk. Hogy igazi mackóbocs fejének néztük.

Röstellkedve ballagott vissza a városba.

No, de hogy visszatérőben mennyit dörmögött a mi barátunk, arról embernek fogalma sincs.

— Látod, Csincsike, látod — mondogatta. — Én ezt a Róka Miskát Budapesten a tűzhaláltól mentettem meg és ő így hálálja meg az én jótetteimet. Mondom neked, Csincsike, hogy a rókánál nincs alattomosabb, jellemtelenebb, hitványabb állat a világon.

Miskolcra, ahol Dörmögő Dömötör igen szép sikert aratott minden föllépésével, Kassára utazott a Kujon és Kaján társulata.

Dömötör úr mint mindenütt, most is legelőször a város nevezetességeit ment megnézni. Hát ugyancsak bámult, mikor szétnézett a szép főutcán.

— Te, Csincsike, — szólt — hol vagyunk mi? Kassán-e vagy a fővárosban?

— A fővárosban — szólalt meg mögöttük egy fiú.

— Ej, ej, hát a vonatunk kocsisa eltévesztette volna az utat? Budapestre hajtotta a gőzparipát Kassa helyett?

— Dehogy. Kassán vagyunk. Csakhogy Kassa Felsőmagyarország fővárosa.

— Már az igaz, hogy gyönyörű város! Beillik fővárosnak. Meg is nézzük minden nevezetességét. Gyere, Csincsike. Mit bámulsz olyan nagyon, te kis prűcsök?

— Ni, Dörmögő bácsi, — kiáltotta a lányka — ezen a házon éppen olyan kép van, mint az én tányéromon.

— Csakugyan! Mutasd csak a tányérkádat, Csincsike! Az ám, éppen olyan kép van rajta, mint a házon.

Csincsike, mint mindig, most is magával vitte a tányérkáját.

— Nem tányér van azon a házon, hanem címer, — mondotta a fiú. — Ez a Hernádfalvy grófi család címere, mert ez a ház a Hernádfalvy gróf palotája.

— Egy nagy fekete ember van a szobában — szólt Csincsike.

— Micsoda fekete emberről pöntyögsz te kis csízecske? — kérdezte mosolyogva a ténsúr.

— Ott fenn kell lenni a fekete embernek — erősítette Csincsike.

— Igenis, ott van a képtárban egy fekete szerecsenszobor, melyet a gróf hozott egyszer Ázsiából — mondotta a fiú.

— Hát ezt hogyan tudta meg, Csincsike? — álmélkodott a ténsúr.

— Iszen sohasem voltál Kassán!

— Mintha láttam volna már a fekete embert — felelt a lányka elmélázva.

No, de nem maradhattak tovább egyhelyben, mert a ténsúr már nagyon szerette volna látni Kassa nevezetességeit. Elbúcsúztak hát a fiútól, de három házzal sem mentek odább, a ténsúr megszólalt:

— Álljunk meg, Csincsike! Itt sok kassai nevezetesség van.

— Hol?

— Itt ni! — és a tekintetes úr egy bolt kirakatára mutatott. — Nézd, itt van egy, kettő, három... hat kassai nevezetesség van itt. A kirakatban ugyanis hat darab szép kassai sonka mosolygott.

— Melyik az a hat? — kíváncsiskodott a lányka.

— Jé, Csincsike, hát te nem tudod a földrajzot? Nem tudod, hogy miről híres, nevezetes Kassa városa? A sódaráról. Majdnem olyan nevezetes róla, mint Mármaros a mackójáról. Gyerünk be, Csincsike, ebbe a csillogó-villogó üzletbe. Érdekes megnézni. Vegyünk néhány kassai nevezetességet. Érdekes megvenni. És, Csincsike, óh Csincsike — tette hozzá kéjesen összeborzongva — a legértemesebb megenni!

Kassa szép főutcáján nemsokára egy különös utas sétált. Mindkét zsebéből egy-egy sonka nézett ki, mindkét mancsában egy-egy szép sódart vitt, akárcsak két buzogányt, és látnivaló volt, hogy nagyon bánja, hogy nincs több zsebe és keze, amibe kassai sonkát dughatna. No, de legalább ott tipegett mellette Csincsike: az is akkora sódart cipelt az ölében, hogy alig bírta el.

Gyönyörködve nézte a ténsúr a főutcat, melyen szebbnél-szebb palota sorakozott egymás mellett: a színház, a városháza, a vármegye-háza, a püspöki palota, a premonstreiek háza, az Andrássy-udvar és sok gyönyörű magánház. Az utcán úri nép járt-kelt és a sok fényes üzlet mind ezt látszott mondani:

— Én vagyok a Felvidék fővárosa!

A szép Forgách- és Kossuth Lajos-utcáról, melyek a Fő-utcába torkolnak, éppen ilyen nagyvárosias kép nézett a ténsúr felé, aki egyszerre álmélkodva állt meg:

— Ej, de gyönyörű templom! Én ilyen szép templomot még nem láttam.

— Meghiszem azt! — szólott most ugyanaz a fiú, akivel az imént beszéltek. — Ez a székesegyház. Ebben nyugszik a halhatatlan emlékü dicső II. Rákóczi Ferenc fejedelem, a nagy szabadsághős.

— No, a nagy Rákóczi sírját megnézzük, — mondotta a ténsúr — mert tudom, az én kis olvasóim többé rám se néznének, ha megtudnák, hogy Kassán jártam és nem láttam Rákóczi sírját. Megnézhetem-e?

— Megnézheti, — felelt a fiú — de Rákóczihoz ilyen buzogányokkal nem illik bemenni, legfőlebb vasbuzogánnyal.

És a sódarokra mutatott.

— Őrizné-e kedves öcsém, amíg kijövünk, ezeket a buzogányokat?

— Szívesen.

A fiú átvette a sódargyűjteményt és a ténsúr Csincsikével belépett a hatalmas székesegyházba, melynek gyönyörű belseje még az ilyen mackó szemét is elkápráztatta. A sekrestyés levezette Dörmögőt és Csincsikét a sírboltba, ahol érckoporsóban nyugszik II. Rákóczi Ferenc nagyemlékű édesanyjával, Zrinyi Ilonával és vitéz tábornokaival. A sekrestyés elmondta röviden a nagy fejedelem történetét és a ténsúr, mikor kimentek a templomból, így szólt Csincsikéhez:

— No, én csak félttem a bundámat, mindenki elhiheti. De ha a nagy Rákóczi kívánta volna kacagálynak, szívesen odaadtam volna neki.

A ténsúr átvette a fiútól a sonkáit és figyelmét csakhamar ismét lefoglalta egy henteskirakat. Amint nézegette az ott látható nevezetességeket, Csincsike rémült kiáltását hallotta:

— Dörmögő bácsi, segítség!

A ténsúr megfordult s elképedve látta, hogy Csincsike Róka Miska ölében van és a vörös teljes erejéből fut a kapálódzó, sivalkodó lánykával. Nosza utána vetette magát Dörmögő úr s úgy megeresztette a hangot, hogy mennydörgésnek is beillett.

— Fogják meg a tolvajt!

— Hol a tolvaj? — kiáltották az összefutó emberek.

Az ám, hol van? Róka Miska Csincsikével együtt eltűnt. A tekintetes úr szíven éles fájdalom nyilallott át: csak most tudta meg, hogy mennyire megszerette Csincsikét, mikor elrabolták tőle.

— Óh, jaj, — nyögte kétségbeesetten — ellopták a kislányomat. De ha kiesik is a szemem a keresésébe, mégis megkeresem!

A tekintetes úr találomra nekiiramodott Kassa utcáinak, hogy tán valahol megpillantja a rablót. Az emberek, akik látták, jókedvűen kiáltották:

— Itt szalad az a Kinizsi, aki két sonkával akar verekedni!

A ténsúr ugyanis, amint tudjuk, a mancsaiban szorongatott egy-egy jól megtermett kassai sonkát.

Ment, loholt Dörmögő úr. Útjában mindenkitől megkérdezte,

nem láttak-e egy csúf, vörösfejű, hegyesorrú, alávaló tolvajt, aki elragadott egy lánykát. A válasz mindig az volt, hogy színét sem látták.

Már beszaladozta Kassa összes utcáit. A város szélén eszébe jutott valami :

— Óh, óh, hiszen nekem most a Kujon és Kaján erőművész-előadásán kellene lennem! Már megkezdődött az előadás s ha nem lépek fel, fuccs a fizetésnek! Akkor aztán vége a szerencsémnek!

Egy darabig gondolkozott, ne siessen-e az előadásra, de aztán egyet rántott a vállán.

— Bánom is én a fizetést, szerencsét, ha Csincsikét elvesztem! Óh, Csincsike, te talán sohasem tudod meg, hogy mennyire szeret téged a te nagyfejű, vastaghangú, szélestalpú bácsid!

Hát egyszer csak észrevette a távolban Róka Miskát, amint a Hernád folyó füzesei közt bujkálva, futott Csincsikével.

— Ott megy az imposztor! Utána!

Nosza megindult a hajsza árkon, bokron, erdőn, völgyön. Róka Miska el-eltűnt az erdőben, de itt jobban ismerte Dörmögő Dömötör a járást, mint Kassán és folyton a nyomában volt. Óra óra után mult és Dörmögő észrevette, hogy a ravaszdi koma kezd fáradni Csincsike terhe alatt. Egyre lassabban futott, mérgesen vicsorgatta vissza fogait üldözőjére, végre az országút szélén, ahova az erdőből kiértek, letette foglyát a földre és egyedül futott tovább.

Pár perc múlva Csincsike Dörmögő úr hatalmas karjai közt volt. A kis lány akkor is görcsösen szorongatta a tányérkáját.

— Csincsikém, édeském, nincs semmi bajod?

— Nincs, Dörmögő bácsi, sem nekem, sem a tányérkámnak — felelt a lányka gyöngye hangon. — Csak nagyon fáradt vagyok.

— Ülünk le, Csincsikém, ide az út szélére a gyepre. Ha kipihenünk magunkat, szépen visszaviszlek a városba. Nézd, Csincsike, itt a jó sonkácska, a híres, nevezetes kassai sonkácska, harapj bele.

Ám Csincsike abban a pillanatban elaludt, amint lefeküdt a fűre.

— Oh, szegény kis madaram, hogy elfáradt — szólt a ténsúr és maga is letelepedett a földre.

— No, nem csuda. Magam is alszom egy kicsit, csak megvacsorázom.

Már egészen beesteledett, sötétség borult a földre, a ténsúr egyik

sonkát a másik után süllyesztette le a gyomrába és míg a szeme héja nagyon megnehezedett, ezt dörögte :

— Oh, jaj, már most vége az előadásnak, oda a kereset! Ilyen az én szerencsém! Olyan koldus vagyok, mint amilyen voltam, mikor Mármarosból elindultam, — unna!

Ledőlt a fűre és ő is elaludt . . . És most, gyerekek, készüljetek el valami nagyon szépre, Valami olyanra, mint mikor egy szépet álmodtok és mikor reggelre fölébredtek, álmélkodva, mosolyogva veszitek észre, hogy az álom — valóság.

Az országúton egy automobil közeledett és lámpájának fénye rávetődött a két alvóra. Az automobilból kiszólt egy női hang :

— Álljon meg, soffőr! Az út szélén fekszik egy gyermek és egy torzonborz öreg. Megnézem, nincs-e valami bajuk?

Az automobilból egy jóságos arcú, szép nő szállt ki és az alvókhoz sietett.

— Nyugodtan alszanak, — mondotta hosszan nézve a két arcot. — Milyen szép lányka! És úgy hasonlít valakihez . . . Egy tányérkát szorongat a kezében.

Az úriasszony lehajolt, hogy jobban megnézze a tányért, aztán mikor fölemelkedett, igen sápadt volt és reszketett. Odahívta a soffőrt.

— Nézze, Gábor, — szólt — ennél a kislánynál egy tányér van és ezen a Hernádfalvy grófi címer, a mi címerünk . . . és a lányka úgy hasonlít, de úgy hasonlít szegény Csincsikémhez . . .

— Csakugyan, csudálatosan hasonlít a kis konteszhez — mondotta a soffőr.

— Hogy került hozzá az a tányér? És milyen furcsa kísérője van a lánykának! Oh, Istenem, Istenem, miféle rejtély ez?

— Legjobb lesz, ha felköltjük őket és megkérdezzük, kicsodák.

Ám kisült, hogy könnyű ezt mondani, de nehéz végrehajtani. Dörögő úr, akárhogy rázták, cibálták, meg sem moccant, Csincsike az első érintésre azonnal felnyitotta a szemét és mikor a lámpa fényében meglátta az úriasszonyt, elmosolyodott, mintha egy szép álmot folytatna és karjait kitárva, rebegette :

— Mama . . . mamám . . .

— Csincsikém, kis lánykám! — sikoltotta a grófné (mert az úrinő Hernádfalvy grófné volt) és ölébe kapta a lánykát. — Oh, Gábor, meg-

ismertem! Ez az én elveszett lányom! De hogy került ide? . . . Ki ez a torzonborz bácsi?

— Ez Dörmögő bácsi, aki megmentett engem a tűzből . . . aki most a szerencséjét keresi — mondotta Csincsike.

E szavakkal újra elaludt a lányka.

A grófné óvatosan, hogy föl ne ébressze, beült vele az automobilba, aztán parancsot adott a sofförnek, hogy keressen embereket, kiknek segítségével Dörmögő urat is a kocsiba tegyék.

Másnap reggel a tekintetes úr olyan illatra ébredt föl, melyre minden mackó kinyitja a szemét: eperillatra. Álmélkodva nézett szét. Fejedelmi fénnel berendezett hálószobában lelte magát. Rézágyban feküdt, selyempaplan alatt s előtte három cifraruhás inas hajlongott. Mindegyik kezében volt egy nagy ezüsttálca; az egyik tálcáján kávé, a másikon sült, a harmadikon eper piros halma.

— Kegyelmes úr, tessék a kávé! — szólt mélyen meghajolva az egyik inas.

— Hallja, barátom, nem tréfál maga? — álmélkodott a ténsúr szemeit kimeresztve.

— Kegyeskedjék megízlelni ezt a sültet, kegyelmes úr — bókolta a másik inas.

— Hallja, barátom, nem álmodom én? — dadogta a mi barátunk.

— Ne vesse meg kegyelmességed ezt az epret — így a harmadik inas.

— Én vessem meg? Nem barátom, akkor maga engem nem ismer. Akár álom játszik velem, akár valóság, ezt az epret én kegyelmesen becsemegezem — unna!

Be is kapta, az utolsó szemig, utána felhőrpentette a kávé és a tetejébe lenyelte a sültet.

— Ha álmodom is, — gondolta Dörmögő Dömötör — legalább jóllakom álmomban, — unna!

Aztán egyszerre eszébe jutott Csincsike. Jaj, hol van Csincsike? Ijedten kérdezte:

— Nem látták, kérem, Csincsikét?

A három szolga hallgatott.

— Megnémultak, hékás? — kiáltott rájuk a ténsúr. — Azt kérdeztem, nem látták-e az én aranyos kis fogadott lányomat? Jaj, mi jut eszembe! Csak nem lopta el megint Róka Miska?

— Nem, — felelte az első szolga. — A legjobb helyen van.

— Legeslegjobb helyen — mondotta a másik.

— A világ legeslegjobb helyén — így a harmadik.

Erre megnyugodott kissé Dörmögő úr és ezt kérdezte:

— És aztán, ha szabad kérdezni, kinek a házában vagyok én?

— A kegyelmes úr saját kastélyában.

— Hm. Én vagyok az a kegyelmes úr? Szőröstül, bőrostül, mancsostul, talpastul kegyelmes úr vagyok én?

— Igenis, kegyelmes úr.

— Hát akkor ti az én szolgálaim vagytok?

— Igenis, kegyelmes úr.

A ténsúr rásandított a három szolgára, hogy nem űznek-e tréfát vele, aztán így szólt az első inashoz:

— Hogy hívnak téged, pajtás!

— Zsánnak.

— Gyere ide, Zsán. Gyere ide és harapd meg jól az ujjamat. Ha fáj, akkor tudni fogom, hogy nem álmodom én most.

Az inas megharapta a ténsúr ujját, úgy megharapta, hogy az újdonsült kegyelmes úr elkezdett ordítani.

— Elég, elég, — bömbölte — elég te Zsán, mert mindjárt én ha-

raplak meg. És ha én megharaplak, akkor, pajtás, nincs olyan drótostót, aki összedrótozzon téged egésznek. Hanem hát... hahahaha... gyerekek, nevetnem kell... hahaha, hihhi, no de ilyet!... Mivel az ujjam fáj, ennélfogva, — hahaha! — nem álmodom, igazi kegyelmes úr vagyok és enyém ez az igazi kastély, — unna!

Ebben a percben belépett még három szolga. Az egyik inas cifra magyar ruhába volt öltöztetve. Sarkantyúját pengette, bokáját összecsapta.

— Én vagyok János, a kegyelmességed belső inasa — szólt. — Parancsolja kegyelmességed, hogy felöltöztessen?

— Hehehe, János, hát csak öltöztess föl. Tudod, János, én már kicsi koromban sem magam húztam föl a kabátomat és a nadrágomat. (Persze, mert együtt születtem velük — gondolta magában vígan a ténsúr.) Tudod, én már bocs koromban is kényes voltam.

— Hát a kegyelmes úr bocskorban is járt? — csodálkozott János.

— Bocskorban? Jó vicc, hehehe — nevetett a ténsúr. — Nem bocskorban, hanem *bocs korban*... Te ezt nem érted, hanem a gyerekek értik. És ez a fő. Unna!

János hát felöltöztette a ténsurat, de most előállott a másik szolga.

— Én vagyok Róbert, a kegyelmességed tyúkszemvágója. Parancsolja, kegyelmes úr, hogy kivágjam a tyúkszemét?

— Hogyne, fiam, hogyne. Hány késed van?

— Három.

— Az kevés. Az én tyúkszememnek legalább egy tucat kés kell, hogy kivághasd. Hja, barátom, sokat talpaltam én életemben, bejártam tízszer Magyarországot, nem csoda, hogy akkorára nőtt a tyúkszemem.

— Hogyan, kegyelmességed talpalt? Hiszen mindig automobilon utazik.

— Automobilon? Jó vicc. Te ezt, Róbert fiam, nem érted, hanem a gyerekek értik, — és ez a fő, unna!

Bizony beletörött Róbert fiamnak nem egy, hanem két tucat kése, amíg kivágta a ténsúr tyúkszemeit. Erre előállt hajlogva a harmadik inas:

— Én vagyok Dávid, kegyelmességed borotváló inasa. Parancsolja, hogy megborotváljam?

— Hány borotvád van, Dávid fiam?

— Hat darab.

— Kevés. Hogy engem megborotválj, négyszer hat darab borotva is kevés. Hat darab borotva? Jó vicc. Te ezt nem érted, de a gyerekek értik és ez a fontos... Unna!

Öltözködés után ezt kérdezte a belső inas:

— Automobilozni, sétakocsikázni vagy lovagolni óhajt kegyelmességed?

— Majd később, fiam, — szólt Dörmögő úr — most megtekintem a kastélyomat. Elmehetnek.

A hat szolga hajlongva távozott, a tekintetes úr pedig végigsétált a csillogó-villogó gyönyörű termeken, miközben ezt dörmögte:

— No, nézd, hát mégis beteljesedett, amit a történetem címe ígért! Itt van, megjött *Dörmögő Dömötör kegyelmes úr szerencséje*.

Dörmögő Dömötör feltekintett, hát egy tündér állt előtte. Annak kellett lennie, mert csillagkoszorú volt a fején és lengő aranyköntös a testén.

— Kicsoda nagysád?

— Én vagyok a szerencse tündére — szólt. — Megsajnálalak, hogy oly sokáig hasztalan kergetted a szerencsét és elhatároztam, hogy szerencsésé, gazdaggá teszek, neked adom mindenestül ezt a kastélyt, de egy feltétellel.

— Milyen feltétellel?

— Azzal, hogy nem térsz vissza soha Mármarosba, nem ismered többé sem Zsuzsót, a feleségedet, sem a kis Dömcit, a fiadat. Itt kell élned örökké.

A tekintetes úr mirgett-morgott, habozott, háromszor is nem-et akart mondani, de csak elharapta a szót.

— Ha nem felelsz, itt hagylak és vége a szerencsédnek. Igen vagy nem?

— Igen — nyögte ő kegyelme.

— Jól van, — szólt a tündér — tied a kastély. De tudd meg, abban a percben, amint megszeged a szavadat, ismét oly szegény vagy, mint voltál.

A tündér ezzel kísétált az ajtón. És Dörmögő Dömötör? Sajnálattal tudatom, hogy ő kegyelme egy-két nap alatt úgy megfélekezett Mármarosról, Zsuzsóról, Dömcikéről, mintha sohasem látta volna őket. Egész nap evett-ivott, hevert, kocsikázott, élte világát s amellet a

régi jó mackószíve is megkérgesedett. Egy napon fáradt, poros utas lépett be a kastély kapuján.

— Kit keres? — kérdezték.

— A kastély urát keresem — mondotta a jövevény. — Én az ő atyafia vagyok. Mondják csak meg neki, hogy itt van Hörpentő bátya, esze nélkül fog leszaladni, hogy megöleljen.

Dörmögő Dömötör az ablakban pipázott. Amint meglátta a bátyát (mert ő volt a poros utas), nem rohant esze nélkül le a lépcsőn, hanem lekiáltott:

— Dobjátok ki azt a tolakodót!

A szolgák úgy kitették a bátya szűrét, hogy lába se érte a földet. A bátya persze haragudott.

— Így bának a tekintetes úr a rokonával? — kiáltott fel a bátya az ablakba.

— Így hát! Persze, jó volna ugy-e beülni a *Dörmögő Dömötör szerencséjébe*? Rajtam nem élösködik valamennyi rongyos mackó, — unna! Ezzel becsapta az ablakot.

Szegény Hörpentő csalódottan nézett a zárt ablakra és öklét rázva kiáltotta:

— Megállj, Dörmögő Dömötör! Ilyen rokon vagy te? Sohasem viszlek többé magammal utazni, sohasem ebédeltetlek, vacsoráltatlak meg. Nem én!

(Igazán nem tudnám megmondani, melyik volt nagyobb : Dörmögő Dömötör szívtelensége-e, vagy Hörpentő bátya füllentése? Mert hogy a bátya valaha utaztatta, ebédeltette volna a ténsurat, arról szó sincs.)

Alig hevert le Dörmögő Dömötör a selyem divánra, belépett Zsán, a belső inas.

— Kegyelmes úr, egy fiatal legény van odalenn. Azt mondja, beszélni szeretne kegyelmességeddel.

— Hogy hívják?

— Nepukkadjonazorrod-nak . . . vagy valami ilyesfélének.

— Ahá, a *Nebolondozzonazúr!* — mormogta a ténsúr. — Ez is szeretne beülni a szerencsémbe. Dobjátok ki, Zsán fiam!

Nemsokára hallani lehetett Nebukadonozor ordítását (mert ő volt az a bizonyos *Nepukkadjonazorrod!*). Azért ordított, mert kilökték a kapun. Ámde egy félóra múlva újra jelentette Zsán, hogy egy fickó mindenáron be akar törni a kegyelmes úrhoz, mert állítólag az unokaöccse, Zebike a neve.

— Kidobni! — szólt röviden a ténsúr és behunyta a szemét.

Mikor már egy-két-három-négy órácskát szundított a szerencse kastélyának ura, ismét előálltak a szolgák:

— Mi a szívének legnagyobb vágya, kegyelmes úr? Tessék parancsolni s mi ide teremtyük.

— Hogy mi az én vágyam? Étellet, itallal torkig vagyok, hevertem is annyit, hogy fáj már a derekam, kocsikázni sincs kedvem . . . Nincs nekem már egyéb vágyam . . . csak, csak . . . (a ténsúr szeme fölillant), Róka Miskát szeretném a körmeim közé kapni.

— Kérem, tüstént itt lesz Róka Miska — szólt a fővadász.

Tizenkét urasági vadász azonnal talpra állt és kivonult az erdőre. Egy óra sem telt el, már hozta a két vadász a mackó-nemzet ősi ellenségét. Úgy reszketett a ravaszdi, mint a kocsonya.

— No, Róka Miska, végre is a kezembe kerültél? Most aztán befellegzett neked.

Miska térdre esett és a ténsúr cipője orrát csókolta.

— Kegyelem, méltóságos, kegyelmes úr! Esküszöm, hogy sohasem fogom többé lóvá tenni, jégre vinni, rászedni a barnabundás, nagyfogú familiáját!

— Nekem beszélhetsz! — szólt a ténsúr. — Vigyétek a kastély

börtönébe. Néhány napig gyönyörködni akarok az imposztor kétségbeesésében, aztán felakasztjuk!

A vadászok elhurcolták a visítózó Róka Miskát.

Három napig mulatott még Dörmögő úr a tündérkastélyban. Harmadik napon nagyon elszomorodott. Hiába hozták elébe a szolgák a legfinomabb ételeket, a ténsúr elfordult és a nagy fejét lelógatta.

— Tessék, kegyelmes úr, ez a pompás nyársonsült! — kínálgatta a szolga.

— Nem kell, nincs étvágyam — morogta a bús vitéz.

— Kóstolja meg, kegyelmes úr, ezt a finom récesültet ugorkasalátával — így a másik szolga.

— A szagát sem állhatom.

— Ez a pompás almásrétes talán ízleni fog?

— Kell a cicának!

Most előállott a negyedik inas, a kezében egy nagy üveg méz volt.

— Itt a friss, illatos akácméz, kegyelmes úr!

— Eredj a mézeddel, amíg jó dolgod van! — förmedt rája bozontos barátunk szomorúan.

— Hát mit kíván kegyelmességed?

— Csincsike kéne nekem — morogta a téns úr. — Hozzátok ide Csincsikét! Ha hallanám a kedves hangját, ha látnám az édes mosolyát, mindjárt meggyógyulnék.

A szomszéd szoba függőnye meglebbent. Valaki ezt suttogta :

— Hallod, anyám? A méz sem kell neki, csak Csincsike! Nem állom tovább, én a nyakába ugrom!

— Csitt, kis lányom! Még nincs itt ennek az ideje — felelt sűgva egy hang.

Annak az ideje azonban itt van, hogy elmondjuk, mi történt Csincsikével. A lányka egy rézrudas, gyönyörű ágyacskában ébredt föl.

— Hol vagyok? — kérdezte szétnézve.

— Itt vagy az édes anyád, édes atyád karjai közt — szólt egy édes hang és a lányka két kar ölelését érezte.

A grófné karjaiban volt és mellette állott, meghatott arccal Hernádfalvy gróf.

— Istenem, — rebegette a lányka — ott, ott . . . a szekrényben . . . ott van a beszélő babám! . . .

— Igen, igen, — kiáltotta a grófné — most is ott van, Csincsikém! Nézd csak!

A grófné kivette a szekrényből a bábut és Csincsikének adta, aki ölébe kapta és szorosan karjai közé szorította.

— Jaj, úgy félek, hogy elviszi a fekete ember — suttogta.

— Ez a szerecsen-szobor, mely a képtárban van — mondotta a gróf. — Csincsikém, édes kis lányom, hát te emlékszel a fekete emberre?

— Igen, emlékszem. De, — de, — hol van Dörmögő bácsi?

— Hát Dörmögő bácsinak hívják azt a torzonborz bácsit, aki melletted aludt?

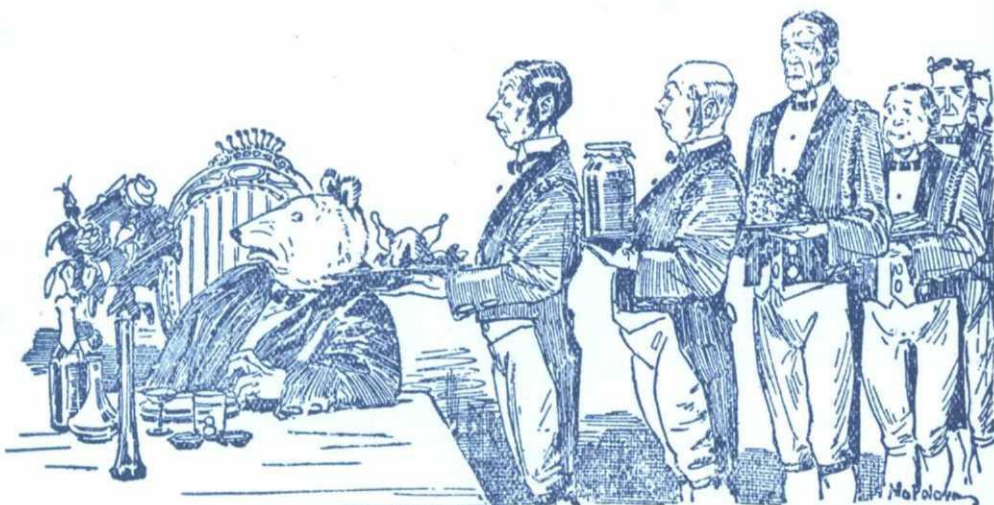
— Igen, mama. Ő a legjobb bácsi a világon. Mikor a Pupi néni meghalt, ő vitt ki az égő házból s azóta ő volt az én nevelő papám.

— Ki az a Pupi néni? — kérdezte a gróf.

— Az a púpos néni, aki engem Pestre vitt, mert nagyon szeretett.

A gróf és a grófné összenézett.

— Istenem — szólt a grófné — hát az öreg, púpos Ancsi, az én volt házvezetőném lopta el Csincsikét? Erre nem gondoltunk, mikor az egész országban kerestettük Csincsikét. Emlékszem, imádta a leánykánkat és sokszor mondta, hogy nem tudna nélküle élni. Mikor aztán beteg lett és kénytelen volt a szolgálatból kilépni, Pestre költözött . . . és úgy látszik, egyszer csak titokban visszajött és ellopta Csincsikét. Emlékszem arra a borzasztó napra . . . A dajka éppen tejbedarát adott

Csincsikének, egy percre kiment és mikor visszament a kicsihez, ez a tányérkával együtt eltűnt.

— És ez a tányérka vezette őt hozzánk vissza — szólt a gróf és gyengéden megcsókolta síró nejét, aki a visszaemlékezésre felzokogott.

— A tányérka és a jó Isten, aki azt a torzonborz mentőt hozzánk küldte, hogy nekünk hazahozza.

— Hol van Dörmögő bácsi? — kérdezte újra Csincsike.

— A hernádfalvi kastélyunkban van, kicsikém, — mondta a grófné — őt odavittük, téged pedig idehoztunk a kassai házunkba. Azt mondtad, úgy-e Csincsike, hogy az a Dörmögő bácsi a szerencsét keresi?

— Igen, de szegénynek nincs szerencséje.

— Most lesz. Megparancsoltam, hogy a kastélyban úgy bánjanak vele, mint egy herceggel, mintha övé lenne Hernádfalva.

— Hadd higgye, — szólt most a gróf — hogy a szerencse birodalmába érkezett. Mindene meglesz, amit a szeme, szája kíván. De elhatároztam, hogy próbára teszem, mi nagyobb benne: s szeretet vagy a nagyravágyás? Van családja?

— Van, — mondta Csincsike. — Zsuzsó néni a felesége és a kis Dönci a fiacskája. Máramaros megyében laknak.

— Helyes. Megkérem a társalkodónőt, öltözzön föl szerencse tündérének és jelentse ki Dörmögő uram előtt ezt: a kastélyt minden-

tül neki ajándékozza, de csak azzal a feltétellel, hogy nem ismeri többé sem Zsuzsót, sem a kis Dömcit.

A gróf azonnal elküldte a hernádfalvi kastélyba a társalkodónőt, aki el is játszotta a tündérszerepet. Ez a magyarázata annak a sok csudának, ami Dörmögő Dömtörrel történt.

Azt is láttuk, hogy Csincsike sem bírta ki sokáig Kassán, hanem addig könyörgött szüleinek, amíg elvitték Hernádfalvára, ahol az elfüggönyözött mellékszobából hallgatta Dörmögő úr sóhajait. A ténsúr ezt kiáltotta:

— Ide hozzátok ebben a percben Csincsikét, mert megharagszom, — unna!

— Kegyelmes úr, a szerencse tündére Csincsikét nem engedi idehozni — felelt Zsán, a belső inas.

— Hát teremtsétek ide Zsuzsót, az én jó feleségemet!

— A szerencse tündére tüstént megfosztaná kegyelmességedet ettől a kastélytól.

— Hát ... hát ... hozzátok ide a kis Dömcit!

— Mit szólna a szerencse tündére?

— Az igaz, hogy unalmas néni az a szerencse tündére — morgott a bús vitéz. — Hát én mindig egyedül legyek?

— Ha csak azzal a Hörpentő nevű úrral nem akar a kegyelmes úr társalogni? — kérdezte Zsán. — Mert az megint itt lábatlankodik a kapu előtt.

— Hörpentő bátya? — kiáltott fel örvendezve a ténsúr. — Bocssásátok be, terítsétek meg az asztalt, egyék-igyék kedvére.

— És az a Nepukkadjonazorrod is bekéredzkedik megint.

— A Nebolondozzonazúr? Hadd jöjjön be, hadd lásson az is egy kis jóvilágot.

— Meg a Zebike nevű kis maszatos is egyre kunyorál, hogy ereszsük be.

— A Zebike? Be vele és tömjetek bele annyi jó falatot, amennyi belefér.

Nemsokára terített asztalnál dőzsölt Hörpentő bátya, Nebukadozor és Zebike. A ténsúr nézte egy darabig a falatozókat, aztán megint sóhajtozni kezdett.

— Kegyelmes úr, — szól most Zsán — talán elszórakoztatná egy kicsit Róka Miska? Például, ha felakasztanánk.

— Róka Miska? Erről meg is feledkeztem — morgott a ténsúr. — Nem, ne bántsátok. Már az sem okoz örömet az én bús szívemnek, ha Miskát felakasztjuk. Bocsássátok szabadon, hadd fusson a jámbor.

El lehet képzelni, hogy a ravaszdi nem mondatta kétszer magának, mikor tudtára adták, hogy mehet, amerre tetszik. A ténsúr pedig morgorván cammogott föl-alá a szobában, ásítózott, dörögött, ujjait ropogtatta, végre megállt Zsán előtt:

— Hallod-e te Zsán! — szólt. — Mondd meg annak a szerencse tündérének, hogy vegye vissza a kastélyt, automobilt, hintót, gazdagságot, mert Csincsike, Zsuzsó és a kis Dömci nélkül nekem ez csak szilvماغ, — unna!

Ebben a percben kifutott Csincsike a függöny mögül és a ténsúr nyakába ugrott:

— Édes, kedves, aranyos Dörögő bácsi, itt van a maga Csincsikéje! — kiáltotta sírva és nevetve egyszerre.

— Csincsike! — mondta a derék úr. — Drága kis Csincsikém, hát te nem felejtetted el a te nagyfogú, nagykөрmű, de téged nagyon szerető bácsikádat?

— Nem bizony. Én most is úgy szeretem, mint eddig. És nézze, Dörögő bácsi, itt van a papám és mamám, azok is szeretik a jó Dörögő bácsit.

Csincsike mögött állt a gróf és grófné.

— Igen, Dörögő úr, — szólt a gróf — mi Csincsike szülei vagyunk, akiknél a világon nincsenek most bodogabb szülők, mert megtalálták elveszett gyermeküket. Én Hernádfalvy gróf vagyok.

— Hát Csincsike grófkisasszony — álmélkodott a ténsúr.

— Én Dörögő bácsinak mindig csak Csincsike, a fogadott kis lánya leszek! — mondotta a lányka.

— Köszönöm, köszönöm, édes Dörögő úr, hogy megmentette és hazahozta Csincsikénket! — kiáltotta a grófné.

— De hogyan van az, hogy ez a kis aranybogár nem tudta, kik a szülei? — kérdezte a ténsúr, megcsípegetve Csincsike arcát.

— Oh, mert csak két éves volt, mikor elrabolták — mondotta a grófné. — Azalatt a három év alatt, amíg távol volt, elfelejtette a nevünket, azt sem tudta, merre van a szülőföldje. Nem emlékezett senkire, semmire, csak rám, a babájára és a fekete szerencsen-szoborra, mely

a képtárunkban van. És tudja-e, miről ismertem meg? A tányérkáról, melyet hazulról vitt magával.

— A tányérka! Brum, brum, hopszasza! — nevetett a ténsúr, Csincsikével tánclépésben topogva. — Eszerint Csincsike, te a magad szerencséjét tányéroztad össze!

— Ide hallgasson, Dörmögő úr — szólt most a gróf. — Ez a kastély az enyém. Én próbára akartam tenni, hogy többre becsüli-e a gazdagságot, mint a családját. A próbát fényesen kiállotta. Mehet haza Zsuzsóhoz és a kis Dömcihez és én gondoskodom róla, hogy ne menjen üres kézzel. Gazdagon megjutalmazom.

— Én pedig minden évben meglátogatom Dörmögő bácsit! — kiáltotta Csincsike. — Van nekünk Máramarosban is kastélyunk. Majd eljárjuk a medvetáncot és én tányérozni fogok.

... Egy hét múlva a máramarosi erdőben egy zsákkal, bútorral, játékkal megrakott kocsi kapaszkodott föl. A kocsi mellett ballagott Dörmögő Dömötör, aki éppen most tért haza, amint látjuk, gazdagon, mert a kocsi holmit ő vitette ősi barlangjába. Azonkívül a pénzesztárcája is tele volt ezres bankóval. A ténsúr büszkén integetett az út egy magasabb pontjára, ahol Zsuzsó kendőt lengetett eléje, a kis Dömci pedig indiántáncot járt.

Sebők Zsigmond művei

a Franklin-Társulat kiadásában:

DÖRMÖGŐ DÖMÖTÖR
A DOBSINAI JÉGBARLANGBAN

DÖRMÖGŐ DÖMÖTÖR SZERENCSEJE

DÖRMÖGŐ DÖMÖTÖR A FOGORVOSNÁL

DÖRMÖGŐ DÖMÖTÖR A VASKAPUNÁL

DÖRMÖGŐ DÖMÖTÖR A TÁTRÁBAN

KUJON ÉS KAJÁN KALANDJAI

AZ ARANYCIPŐ

